

ЗАКОН

за независимия финансов одит

ЧАСТ ПЪРВА

ОБЩИ РАЗПОРЕДБИ

Глава първа

ПРЕДМЕТ, ПРИЛОЖНО ПОЛЕ И ОПРЕДЕЛЕНИЯ

Предмет

Чл. 1. Този закон урежда:

1. целта, обхвата и принципите на независимия финансов одит, извършван от регистрирани одитори, наричан по-нататък „финансов одит“;

2. професионалните стандарти на организация, документиране и изпълнение, както и заключенията на финансов одит, наричани по-нататък „приложими одиторски стандарти“;

3. придобиването на правоспособност на дипломиран експерт-счетоводител;

4. придобиването на правоспособност и упражняването на одиторската професия от регистрираните одитори;

5. правата и задълженията на регистрираните одитори;

6. статута и функциите на Комисията за публичен надзор над регистрираните одитори, наричана по-нататък „Комисията“;

7. статута и функциите на Института на дипломираните експерт-счетоводители, наричан по-нататък „ИДЕС“;

8. дейността на одитните комитети в предприятията от обществен интерес.

Цел на финансовия одит

Чл. 2. Целта на финансовия одит е да повиши степента на доверие на потребителите на финансовия отчет чрез изразяването на одиторско мнение за това дали този отчет е изготвен във всички съществени аспекти в съответствие с приложимата рамка за финансово отчитане.

Финансов одит

Чл. 3. (1) Финансовият одит е изпълнение на съвкупност от необходими и взаимосвързани процедури, определени от приложимите одиторски стандарти, въз основа на които се формира одиторското мнение.

(2) При изразяването на одиторско мнение се взема предвид типът на приложимата рамка за финансово отчитане.

Предмет на финансовия одит

Чл. 4. Финансов одит се извършва на:

1. годишни или междинни, индивидуални или консолидирани финансови отчети, изготвени в съответствие с приложимата рамка за финансово отчитане;

2. други финансови отчети или финансова информация.

Приложими отчетни рамки

Чл. 5. (1) Приложимите рамки за финансово отчитане са:

1. обща рамка за финансово отчитане – рамка, която регламентира финансови отчети с общо предназначение за широк кръг потребители;

2. специфична рамка за финансово отчитане – рамка, която регламентира отчети за конкретни потребители.

(2) Приложимите общи рамки за финансово отчитане са:

1. отчетна рамка за достоверно представяне – обща рамка за финансово отчитане, която отговаря и на едно от следните изисквания:

а) потвърждава изрично или по подразбиране, че за постигането на достоверно представяне на финансовия отчет може да е необходимо ръководството да представи оповестявания допълнително, извън конкретно изискваните от общата рамка;

б) потвърждава изрично, че може да е необходимо ръководството да се отклони от дадено изискване на общата рамка, за да постигне достоверно представяне на финансовия отчет;

2. обща рамка за съответствие – обща рамка за финансово отчитане, която изисква спазване на изискванията на рамката, но не съдържа потвържденията по т. 1.

Задължителен одит и доброволен одит

Чл. 6. (1) Финансовият одит е доброволен и задължителен.

(2) Задължителен одит е одитът на годишните финансови отчети, доколкото това се изисква от закон или от правото на Европейския съюз.

(3) Доброволен е всеки друг одит, различен от задължителния.

Регистрирани одитори

Чл. 7. (1) Финансов одит се извършва от регистрирани одитори, които са вписани в регистъра по чл. 20.

(2) Регистрираните одитори по смисъла на този закон са:

1. физически лица;
2. одиторски дружества.

(3) Одиторско дружество е търговско дружество, регистрирано по чл. 64, ал. 1, т. 1, 2 или 3 от Търговския закон или по законодателството на друга държава – членка на Европейския съюз, с основен предмет на дейност – извършването на финансов одит на финансови отчети на предприятия, при което три четвърти от членовете на управителния му орган са регистрирани одитори по този закон или са регистрирани одитори от държави – членки на Европейския съюз, има добра репутация и е:

1. събирателно дружество, в което повече от половината от съдружниците са регистрирани одитори по този закон или по законодателството на други държави – членки на Европейския съюз;

2. командитно дружество, в което повече от половината от неограничено отговорни съдружници са един или повече регистрирани одитори по този закон или по законодателството на други държави – членки на Европейския съюз;

3. дружество с ограничена отговорност, в което повече от половината от гласовете в общото събрание на съдружниците и от капитала принадлежат на един или повече регистрирани одитори, одитори и/или на одиторски дружества от други държави – членки на Европейския съюз.

Способи за упражняване професията на регистриран одитор

Чл. 8. (1) Правото да се упражнява професията на регистриран одитор е изключително и се осъществява:

1. пряко:
 - а) като физическо лице;

б) чрез участие в търговско дружество, съответстващо на изискванията за одиторско дружество по чл. 7;

в) по трудов договор в одиторско дружество или в търговско дружество, съответстващо на изискванията за одиторско дружество по чл. 7;

г) по облигационен договор с одиторско дружество или с търговско дружество, съответстващо на изискванията за одиторско дружество по чл. 7;

2. чрез участие в одиторско дружество, което е вписано като регистриран одитор в регистъра по чл. 20;

3. чрез участие в гражданско дружество по Закона за задълженията и договорите.

(2) Регистриран одитор не може да упражнява одиторска дейност чрез участие в повече от едно търговско дружество и/или одиторско дружество.

Професионални стандарти

Чл. 9. (1) Регистрираният одитор осъществява своята професионална дейност на територията на страната, като прилага принципите и изискванията на приложимите одиторски стандарти към датата на поемане на съответния одиторски ангажимент.

(2) Приложими одиторски стандарти при извършването на задължителен финансов одит и за свързаните с одита услуги по смисъла на този закон са Международните одиторски стандарти, Международният стандарт за контрол на качеството и другите международни стандарти, издадени от Международната федерация на счетоводителите чрез Съвета по международни одиторски стандарти и стандарти за изразяване на сигурност.

(3) Регистрираният одитор може да извършва професионални услуги, като прилага изискванията на други професионални стандарти, когато одиторският ангажимент е поет при прилагане на тези други стандарти.

Професионална етика

Чл. 10. При осъществяване на професионалната си дейност регистрираният одитор прилага принципите и изискванията на Етичния кодекс на професионалните счетоводители, издаден от Международната федерация на счетоводителите чрез Съвета за международни стандарти по етика за счетоводители и приет от ИДЕС, наричан по-нататък „Етичен кодекс“.

Професионална тайна

Чл. 11. Регистрираният одитор, членовете на одитните екипи, неговите служители, сътрудници, експерти и всички други

лица, които работят за него, спазват задължението за професионална тайна по отношение на информацията, станала им известна при или по повод изпълнение на одиторски ангажимент, освен когато разкриването ѝ се изисква във връзка със съдебно производство или по закон.

Публичен надзор над регистрираните одитори

Чл. 12. (1) Публичният надзор над регистрираните одитори се осъществява от Комисията.

(2) Надзорът по ал. 1 се осъществява върху:

1. професионалната дейност на регистрираните одитори;
2. дейността на ИДЕС в случаите, посочени в този закон;
3. дейността на одитните комитети в предприятията от обществен интерес

съгласно изискванията на Директива 2006/43/ЕС на Европейския парламент и на Съвета от 17 май 2006 г. относно задължителния одит на годишните счетоводни отчети и на консолидираните отчети (ОВ, L 157/87 от 9 юни 2006 г.), изменена с Директива 2014/56/ЕС на Европейския парламент и на Съвета, от 16 април 2014 г. (ОВ, L 158/196 от 27 май 2014 г.), наричана по-нататък „Директива 2006/43/ЕС“, както и на Регламент (ЕС) № 537/2014 на Европейския парламент и на Съвета от 16 април 2014 година относно специфични изисквания по отношение на задължителния одит в предприятия от обществен интерес (ОВ, L 158/77 от 27 май 2014 г.), наричан по-нататък „Регламент (ЕС) № 537/2014“.

(3) Комисията е компетентният орган за регулирането и надзора над регистрираните одитори в Република България по смисъла на Директива 2006/43/ЕС.

Глава втора

ПРИДОБИВАНЕ НА ПРАВОСПОСОБНОСТ НА ДИПЛОМИРАН ЕКСПЕРТ-СЧЕТОВОДИТЕЛ И НА РЕГИСТРИРАН ОДИТОР. ПРИЗНАВАНЕ НА ПРАВОСПОСОБНОСТ НА РЕГИСТРИРАНИ ОДИТОРИ ОТ ЕВРОПЕЙСКИЯ СЪЮЗ И ТРЕТИ ДЪРЖАВИ

Изисквания за кандидатстване

Чл. 13. (1) За дипломиран експерт-счетоводител и за регистриран одитор може да кандидатства лице с добра репутация.

(2) За придобиване правоспособност на дипломиран експерт-счетоводител може да кандидатства лице, което отговаря на следните изисквания за задължителна степен на завършено висше образование и задължителен професионален стаж в областта

на счетоводството, вътрешния, външния одит и финансовата инспекция, като орган на Националната агенция за приходите, като инспектор в Комисията или като преподавател във висше училище в областта на счетоводството, контрола и финансите:

1. счетоводно-икономическо образование с магистърска степен и четири години стаж;
2. счетоводно-икономическо образование с бакалавърска степен и пет години стаж;
3. друго висше икономическо образование и седем години стаж;
4. друго висше образование и десет години стаж.

Изискване за предварително полагане на изпити за дипломиран експерт-счетоводител

Чл. 14. (1) Преди да придобие право да се яви на изпитите по чл. 15, кандидатът за дипломиран експерт-счетоводител трябва да е положил успешно изпити във висше училище в следните области:

- 1.Обща теория на счетоводството;
- 2.Финансово счетоводство;
- 3.Управленско счетоводство;
- 4.Анализ на финансовите отчети;
- 5.Финансов контрол и одиторски стандарти, включително Международните одиторски стандарти;
- 6.Търговско право;
- 7.Данъчно право;
- 8.Трудово и осигурително право;
- 9.Финанси на предприятието;
10. Математика и статистика;
11. Микроикономика;
12. Основи на финансовото управление на предприятието;
13. Информационни системи и технологии;
14. Управление на риска и вътрешен контрол;
15. Професионална етика и независимост.

(2) Когато кандидатът за дипломиран експерт-счетоводител не е положил изпит в някоя от областите, посочени в ал. 1, същият полага такъв изпит в съответствие с правилата по чл. 71, ал. 3, т. 4.

Изпити за дипломиран експерт-счетоводител

Чл. 15. (1) Диплома за дипломиран експерт-счетоводител се придобива след успешно полагане на следните писмени изпити:

1. Счетоводство, включително Международните стандарти за финансово отчитане;
2. Търговско право;
3. Данъчно и осигурително право;
4. Независим финансов одит, включително Международните одиторски стандарти.

(2) Изпитите по ал. 1 се провеждат в съответствие с правилата по чл. 71, ал. 3, т. 4.

Практическо обучение за допускане до изпит по финансов одит на кандидат за дипломиран експерт-счетоводител

Чл. 16. (1) За допускане до изпита по независим финансов одит кандидатът за дипломиран експерт-счетоводител трябва да е преминал най-малко една година практическо обучение в областта на одита на годишни финансови отчети или други финансови отчети.

(2) Изискването по ал. 1 не се прилага, когато кандидатът докаже, че не по-малко от три години е извършвал ефективно дейност, която е аналогична на финансов одит.

Диплома и регистриране на дипломиран експерт-счетоводител

Чл. 17. Кандидатът, успешно издържал изпитите по чл. 15, получава диплома за дипломиран експерт-счетоводител и се вписва в регистър на дипломираните експерт-счетоводители при ИДЕС.

Придобиване на правоспособност на регистриран одитор

Чл. 18. (1) Дипломиран експерт-счетоводител придобива право да подписва одиторски доклади с мнение върху финансови отчети след три години практическо обучение в областта на одита на годишни финансови отчети или други финансови отчети и след вписването му в Регистъра по чл. 20.

(2) В случаите по чл. 16, ал. 2 практическото обучение по ал. 1 трябва да е поне две години.

Практическо обучение

Чл. 19. (1) Практическото обучение по чл. 16, 18 и 25 се провежда при регистриран одитор.

(2) Условието и редът за удостоверяване на практическото обучение по чл. 16, 18 и 25 се определят с правилата по чл. 71, ал. 3, т. 4.

Регистър на регистрираните одитори

Чл. 20. (1) Институтът на дипломираните експерт-счетоводители организира и поддържа Регистър на регистрираните одитори, наричан по-нататък „Регистъра“.

(2) В Регистъра се вписват само физически лица или одиторски дружества с добра репутация.

(3) За вписване в Регистъра дипломираният експерт-счетоводител подава заявление, към което се прилага свидетелство за съдимост.

(4) Вписването на одиторските дружества в Регистъра се извършва въз основа на заявление от лицата, които представляват дружеството, към което се прилагат: свидетелство за съдимост на съдружниците, регистрирани одитори, и на лицата, които управляват или представляват дружеството; данни за имената и адресите на останалите съдружници; декларация от управителите, че дружеството отговаря на условията на този закон; декларация от физическите лица, които са съдружници или членове на управителни или контролни органи на одиторското дружество, че отговарят на изискванията по ал. 2.

(5) Управителният съвет на ИДЕС се произнася по заявлението по ал. 3 с мотивирано решение в 30-дневен срок от датата на подаването му. Решението за регистрация се съобщава писмено на заинтересованите лица.

(6) При отказ за регистрация решението на Управителния съвет може да бъде обжалвано в 14-дневен срок от съобщаването му на заинтересованото лице пред Комисията, която се произнася по жалбата в 30-дневен срок от постъпването ѝ. Комисията може да потвърди отказа или да го отмени и да разпореди вписване в Регистъра. Разпореждането за вписване се изпълнява от ИДЕС в 3-дневен срок от уведомяването.

(7) Решението на Комисията относно жалбите по ал. 6 подлежи на съдебно обжалване по реда на Административнопроцесуалния кодекс.

(8) Условието и редът за съставяне и поддържане на Регистъра се определят с правилата по чл. 71, ал. 3, т. 4.

Информация в регистъра

Чл. 21. (1) Регистърът на регистрираните одитори е публичен, като информацията в него се съхранява в електронна форма, на български език и е достъпна за обществото чрез официалните електронни страници на Комисията и на ИДЕС.

(2) За регистрираните одитори – физически лица, в регистъра по чл. 20 се съдържа следната информация:

1. имената по документ за самоличност, адрес за кореспонденция, регистрационен номер и информация за електронната страница (ако е приложимо);

2. наименование, седалище, адрес на управление и електронна страница (ако е приложимо) на търговското дружество, чрез което се упражнява професията;

3. наименование, седалище, адрес на управление, електронна страница (ако е приложимо) и регистрационен номер на одиторското дружество, в което лицето участва като съдружник или упражнява одиторска дейност или е свързан по друг начин;

4. всяка друга регистрация като регистриран одитор в друга държава – членка на Европейския съюз, и/или в трета държава, включително регистрационния номер и названието на компетентния орган в държавата, регистрирала лицето;

5. вписаните по реда на чл. 23, ал. 1 одитори и одиторски дружества от трети държави се отбелязват изрично като одитори и одиторски дружества от трети държави, а не като регистрирани одитори.

(3) За одиторските дружества в регистъра по чл. 20 се съдържа следната информация:

1. наименование и регистрационен номер;

2. правно-организационна форма;

3. данни за всеки съдружник, за размера на неговите дялове и вида на отговорността му;

4. лице за контакт, информация за връзка и електронната страница (ако е приложимо);

5. седалище и адрес на управление;

6. адресите на всички офиси на дружеството в страната;

7. имената, адресите за кореспонденция и регистрационен номер на всички съдружници, които са регистрирани одитори;

8. име, адрес за кореспонденция и регистрационен номер на регистрираните одитори, които са в договорни отношения с одиторското дружество;

9. имената и адресите на членовете на управителните или контролните органи на одиторското дружество, които са регистрирани одитори;

10. имената и адресите на всички регистрирани одитори, които са свързани по друг начин с одиторското дружество;

11. членството в одиторска мрежа и списък на имената и адресите на дружествата – членове или свързани с одиторската мрежа, или указание за мястото, където такава информация е публично достъпна;

12. всяка друга регистрация като регистриран одитор в друга държава – членка на Европейския съюз, и/или в трета държава, включително регистрационния номер и названието на компетентния орган в държавата, регистрирал дружеството.

(4) В Регистъра се публикува информация за случаите на отписване от Регистъра, както и основанията за това.

(5) При промяна в подлежащите на вписване обстоятелства лицата по ал. 2 и 3 в 7-дневен срок от нейното настъпване уведомяват писмено за промяната ИДЕС, който отразява промените в срок до три работни дни от постъпване на уведомлението.

(6) В Регистъра се публикува информация за случаите на санкциониране на регистрираните одитори, както и за вида на наложеното наказание.

(7) В случай на временно отнемане на правото за извършване на финансов одит в Регистъра се отбелязва изрично влязлото в решение на Комисията, както и срокът, за който е отнето правото.

Вписване на регистрирани одитори от държави – членки на Европейския съюз

Чл. 22. (1) Физическо лице, придобило в държава – членка на Европейския съюз, правоспособност да подписва одиторски доклади с мнение върху финансови отчети, се вписва в Регистъра след успешното полагане пред ИДЕС на изпити по българско търговско, данъчно и осигурително право на български език. Изпитите се провеждат в съответствие с правилата по чл. 71, ал. 3, т. 4.

(2) Одиторско дружество, регистрирано в друга държава – членка на Европейския съюз, което желае да извършва финансов одит в страната, се вписва в Регистъра, при условие че всяко физическо лице, извършващо финансов одит от името на одиторското дружество, е вписано в Регистъра. Регистрация на такова дружество се извършва въз основа на удостоверение за регистрация, издадено преди не повече от три месеца от компетентния орган на държавата членка по произход.

(3) Професионалната дейност на регистрираните одитори, вписани по реда на този член, подлежи на публичен надзор по реда на този закон.

Вписване на регистрирани одитори от трети държави

Чл. 23. (1) В Регистъра се вписва всеки регистриран одитор – физическо лице от трета държава, който представи одиторски доклад от задължителен одит на годишен финансов отчет на дружество, учредено извън Европейския съюз, чиито прехвърляеми ценни книжа са допуснати за търгуване на регулиран пазар в страната, освен когато дружеството издава единствено дългови ценни книжа по смисъла на чл. 100к, ал. 2, т. 4 от Закона за публичното предлагане на ценни книжа, допуснати до търговия на регулиран пазар, с единична номинална стойност, не по-малка от левовата равностойност на 50 000 евро, или в случаите на дългови ценни книжа, деноминирани във валута, различна от евро, с номинална стойност към датата на издаването им, не по-малка от левовата равностойност на 50 000 евро.

(2) При спазване на реципрочност се вписва в Регистъра всеки регистриран одитор – физическо лице от трета държава, след като представи доказателства, че отговаря на изисквания, равностойни на предвидените в чл. 13-19 и в чл. 20, ал. 2, и след успешно полагане на изпитите по чл. 22, ал. 1.

(3) При спазване на реципрочност се вписва в Регистъра като регистриран одитор – одиторско дружество от трета държава, което представи доказателства, че:

1. три четвърти от членовете на органите на управление и регистрираните одитори, извършващи задължителен финансов одит от името на дружеството, отговарят на изисквания, равностойни на предвидените в чл. 13-19 и в чл. 20, ал. 2;

2. дружеството извършва задължителен финансов одит при спазване на изискванията за независимост и обективност и правила, равностойни на предвидените в чл. 31 и 54.

3. одиторското дружество публикува на своята електронна страница годишен доклад за прозрачност, отговарящ на изискванията на Регламент (ЕС) № 537/2014.

(4) Професионалната дейност на регистрираните одитори от трети държави, вписани по реда на този член, подлежи на публичен надзор по реда на настоящия закон.

(5) За регистрираните одитори от трети държави, вписани в Регистъра по чл. 20, се прилагат и изискванията на Регламент (ЕС) № 537/2014.

(6) Комисията уведомява Европейската комисия за извършената оценка на реципрочността по смисъла на ал. 2 и 3, както и за основните договорености за сътрудничество със системите за публичен надзор, гарантиране на качеството и налагане на санкции на тези трети държави.

(7) Одиторските доклади от задължителен финансов одит, издадени от одитори или одиторски дружества от трети държави, които не са регистрирани в страната по съответния ред, не пораждат правни последици на територията на страната.

Отписване от Регистъра

Чл. 24. (1) Регистрираният одитор се отписва от Регистъра при:

1. подаване на заявление за заличаване на регистрацията;

2. влизане в сила на присъда за извършено умишлено престъпление от общ характер;

3. лишаване от право да упражнява одиторска професия;

4. лишаване от право да заема материалноотговорна длъжност;

5. лишаване от право да упражнява одиторска дейност по чл. 89, ал. 2, т. 7;

6. условия, когато одиторско дружество престане да отговаря на изискванията на чл. 7, ал. 3;

7. смърт на физическото лице.

(2) В случаите по ал. 1 или при временно отнемане на правото за извършване на финансов одит спрямо регистриран одитор, одобрен и в друга държава – членка на Европейския съюз, и вписан в регистъра на тази държава, Комисията уведомява за това компетентните органи на съответната държава членка, като посочва и причините за това.

(3) В случаите на отписване от Регистъра на регистриран одитор, с изключение на ал. 1, т. 7, по преценка на Комисията или ИДЕС одиторската му практика може да бъде проверена чрез инспекция, разследване или проверка.

(4) В случаите на временно отнемане на право за упражняване на одиторска дейност това обстоятелство се отбелязва в Регистъра.

Повторно вписване в Регистъра

Чл. 25. (1) Регистриран одитор, отписан от Регистъра, на основание чл. 24, ал. 1, т. 1, може да бъде вписан отново в регистъра след провеждането на практическо обучение от една

година, проведено по реда на чл. 18 през последните две години преди повторното вписване.

(2) За повторно вписване в Регистъра дипломираният експерт-счетоводител подава заявление, към което се прилага свидетелство за съдимост, документ за удостоверяване на изпълнението на изискванията на ал. 1, както и декларация, че отговаря на изискванията на този закон.

Такса за вписване в Регистъра

Чл. 26. За вписване в Регистъра се събира такса, размерът на която се определя с правилата по чл. 71, ал. 3, т. 4.

Клетва

Чл. 27. Всеки регистриран одитор – физическо лице, преди вписването му в Регистъра полага клетва и подписва клетвен лист със следното съдържание: „Заклевам се в силата на познанието и законността, че ще изпълнявам добросъвестно, независимо, отговорно, безпристрастно и с професионална компетентност задълженията си като регистриран одитор. Ще се ръководя от законите на Република България, професионалните одиторски стандарти и етичните норми и принципи на поведение, приети от Института на дипломираните експерт-счетоводители. При нарушаване на тази клетва да бъда санкциониран с нормите на закона и професионално-етичните норми на Института на дипломираните експерт-счетоводители.“

Професионален печат

Чл. 28. (1) Професионалният печат на регистриран одитор – физическо лице, е с елипсовидна форма. Върху него са изписани името, фамилията и номерът на регистрирания одитор в Регистъра.

(2) Одиторското дружество за целите на одита използва професионален печат с елипсовидна форма. Върху печата са изписани „Одиторско дружество“, неговата фирма и седалище, както и номерът в Регистъра.

(3) Печатите по ал. 1 и 2 се издават след вписване в Регистъра.

Глава трета

УПРАЖНЯВАНЕ НА ПРОФЕСИЯТА НА РЕГИСТРИРАН ОДИТОР

Права на регистрирания одитор

Чл. 29. (1) Регистрираните одитори имат изключителното право да извършват финансов одит при условията и по реда на този закон.

(2) При извършване на финансов одит регистрираният одитор има право:

1. да изисква и да получи пълно съдействие от ръководството на одитираното предприятие по въпроси, имащи отношение към изготвяне на финансовите отчети;

2. да получи неограничен достъп до всякаква информация във връзка с дейността на одитираното предприятие, имаща отношение към изготвяне на финансовите отчети;

3. да присъства при провеждането на инвентаризация на активите и пасивите на предприятието;

4. по негова преценка да наблюдава процеси, свързани с дейността и управлението на предприятието.

Продължаващо професионално развитие

Чл. 30. (1) Всеки регистриран одитор – физическо лице, провежда обучение за поддържане и развитие на професионалната си квалификация с продължителност, не по-малка от 40 часа за 12 календарни месеца.

(2) Условията и редът за провеждане и отчитане на обучението за поддържане и развитие на професионалната квалификация на регистрираните одитори се определят с правилата по чл. 71, ал. 3, т. 4.

Задължения на регистрирания одитор

Чл. 31. (1) При осъществяване на професионалната си дейност регистрираният одитор е длъжен:

1. да спазва основните принципи на професионалната етика – почтеност, обективност, професионална компетентност и надлежно внимание, конфиденциалност и професионално поведение, съгласно изискванията на приложимите одиторски стандарти и Етичния кодекс;

2. да изпълнява поетия одиторски ангажимент в съответствие с приложимите одиторски стандарти;

3. да защити по подходящ начин професионалната тайна по отношение на информацията и документите, до които има достъп, както по време на изпълнение на одиторски ангажимент, така и след приключването му;

4. да предостави при поискване на заместващия го регистриран одитор достъп до притежаваната от него относима информация за предприятието и изпълнения от него финансов одит за предходни години, съгласно изискванията на приложимите одиторски стандарти и Етичния кодекс на професионални

счетоводители; предходният регистриран одитор трябва да може да удостовери, че е предоставил на заместващия го регистриран одитор достъп до тази информация;

5. да информира ръководството за установени и възможни съществени нарушения на законите и на други нормативни актове, на негови учредителни и други вътрешни актове, доколкото са му станали известни при изпълнение на одиторски ангажимент;

6. да разяснява на ръководството на предприятието характера и основанията за модификациите на одиторското мнение в одиторския доклад, както и на параграфите за обръщане на внимание и по други въпроси, с които не е модифицирано одиторското мнение;

7. ежегодно да отчита професионалната си дейност в съответствие с правилата по чл. 71, ал. 3, т. 4;

8. да се застрахова за рисковете на своята професионална дейност;

9. да съдейства на органите на Комисията и на ИДЕС при упражняването на техните правомощия;

10. да съхранява одиторската документация за срок пет години след датата на одиторския доклад;

11. да спазва устава на ИДЕС.

(2) В допълнение на задълженията по ал. 1 при извършване на задължителен финансов одит в предприятие от обществен интерес регистрираният одитор е длъжен:

1. да информира ръководството и одитния комитет на предприятието за всички обстоятелства, които са или биха накърнили неговата независимост при изпълнение на поет одиторски ангажимент;

2. в качеството си на бивш регистриран одитор да предоставя достъп до допълнителните доклади по чл. 60 и до всяка друга информация, предавана на компетентните органи съгласно чл. 61;

3. да информира одитния комитет на предприятието за установени и възможни съществени нарушения на законите и на други нормативни актове, на негови учредителни и други вътрешни актове, доколкото са му станали известни при изпълнение на одиторски ангажимент;

4. да разяснява на одитния комитет на предприятието характера и основанията за модификациите на одиторското мнение в одиторския доклад, както и на параграфите за обръщане на внимание и по други въпроси, с които не е модифицирано одиторското мнение.

Имуществена отговорност

Чл. 32. (1) Регистрираният одитор носи имуществена отговорност до трикратния размер на договореното възнаграждение за финансов одит за вредите, които е причинил на своя доверител, когато те са пряка и непосредствена последица от негово виновно действие или бездействие. Ограничаването на отговорността не се прилага в случай на умишлено неправомерно поведение от страна на одитора.

(2) Когато финансов одит е извършен съвместно от повече от един регистриран одитор, имуществената отговорност на регистрираните одитори е солидарна.

(3) Отговорността по ал. 1 се осъществява съгласно Закона за задълженията и договорите и по правилата на общото исково производство.

Изключване на отговорността

Чл. 33. Регистрираните одитори не носят отговорност за допуснати нарушения от страна на ръководството и служителите на одитираните предприятия, както и за разкриването на измами в одитираните предприятия.

Отговорност на ръководството на одитираното предприятие

Чл. 34. Финансовият одит не освобождава от отговорност ръководството на одитираното предприятие за законосъобразността и целесъобразността на действията му през одитирания период, включително за изготвените от него финансови отчети и/или друга финансова или нефинансова информация, както и за контролната система на предприятието.

Глава четвърта

ИНСТИТУТ НА ДИПЛОМИРАНИТЕ ЕКСПЕРТ-СЧЕТОВОДИТЕЛИ

Статут на ИДЕС

Чл. 35. (1) Институтът на дипломираните експерт-счетоводители е юридическо лице на самостоятелна издръжка със седалище в гр. София.

(2) Институтът на дипломираните експерт-счетоводители е професионална организация на дипломираните експерт-счетоводители и регистрираните одитори, която осигурява упражняването на професионалната дейност на своите членове, включително извършването на финансов одит в интерес на обществото, при спазване на стандартите за професионално и етично поведение.

Функции на ИДЕС

Чл. 36. (1) Институтът на дипломираните експерт-счетоводители организира, ръководи и контролира професионалната дейност на своите членове, като:

1. извършва дейностите по организация и провеждане на изпитите за получаване на диплома за дипломиран експерт-счетоводител и придобиване на правоспособност на регистриран одитор;

2. извършва дейностите по организация и провеждане на изпитите за придобиване на правоспособност на регистриран одитор от държави - членки на Европейския съюз, и от трети държави;

3. организира и провежда обучения на кандидатите за дипломирани експерт-счетоводители, за повишаване на професионалната квалификация на своите членове и по продължаващото професионално развитие на регистрираните одитори;

4. извършва дейностите по регистриране на одиторите, които получават правоспособност за извършване на финансов одит, и поддържа публичен Регистър на регистрираните одитори;

5. организира и поддържа регистъра на дипломираните експерт-счетоводители;

6. разработва и предлага за утвърждаване от Комисията правилата за изпълнение на дейностите по т. 1-5;

7. разработва, внедрява и поддържа функционираща вътрешна система за контрол на професионалната дейност на своите членове и за спазване изискванията на Етичния кодекс;

8. извършва проверки на професионалната дейност на своите членове по подадени от заинтересовани лица сигнали или по инициатива на органите на ИДЕС; в екипите за извършване на проверките може да участват и инспектори от Комисията;

9. дава методически указания и разработва професионални одиторски правила и техники, практически наръчници и технически средства за допълнително подпомагане на дейността на своите членове;

10. издава професионална литература, учебни помагала, научни трудове и други материали, свързани с практикуването, развитието и популяризирането на професията на дипломиран експерт-счетоводител и регистриран одитор;

11. организира, подпомага и извършва изследователска дейност в областта на финансовия одит, на счетоводството и на финансовия анализ и управление, както и за други съпътстващи одиторската професия области;

12. налага дисциплинарни мерки на своите членове.

(2) Органите и служителите от администрацията на ИДЕС, които са свързани с изпълнение на дейностите по ал. 1, т. 1-6,

са длъжни да спазват изискванията за опазване на професионалната тайна съгласно чл. 82.

Правомощия на председателя на ИДЕС

Чл. 37. Институтът на дипломираните експерт-счетоводители се представлява от неговия председател.

Органи на ИДЕС

Чл. 38. (1) Органи на ИДЕС са:

1. Общото събрание;
2. Управителният съвет;
3. Контролният съвет;
4. Съветът по професионална етика;
5. Съветът за контрол по качеството на одиторските услуги;
6. Дисциплинарният съвет.

(2) Общото събрание се състои от всички членове на ИДЕС и приема устав, избира председател на ИДЕС и членове на органите му.

(3) Управителният съвет организира и ръководи цялостната дейност на ИДЕС за постигане на неговите цели и се отчита пред Общото събрание. Председателят ръководи заседанията на Управителния съвет.

(4) Контролният съвет контролира изпълнението на решенията на Общото събрание и на Управителния съвет, изпълнението на бюджета на ИДЕС, спазването на неговия устав и вътрешни правила.

(5) Съветът по професионална етика контролира изпълнението на изискванията на Етичния кодекс от членовете на ИДЕС.

(6) Съветът за контрол по качеството на одиторските услуги контролира качеството на професионалната дейност на членовете на ИДЕС чрез проверки.

(7) Дисциплинарният съвет разглежда констатациите на Контролния съвет, на Съвета за контрол по качеството на одиторските услуги и на Съвета по професионална етика и се произнася с решение по тях.

(8) Съветът по професионална етика, Съветът за контрол по качеството на одиторските услуги и Дисциплинарният съвет разработват правила за своята работа, които се утвърждават от Управителния съвет. Тези съвети координират своята дейност с Управителния съвет, като са независими в своята професионална преценка по отношение на разглежданите от тях случаи/преписки.

(9) Контролният съвет разработва правила за своята работа, които се утвърждават от Общото събрание.

(10) Членовете на органите на ИДЕС са членове на Института. Членовете на Управителния съвет, на Контролния съвет, на Съвета по професионална етика, на Съвета за контрол по качеството на одиторските услуги и на Дисциплинарния съвет се избират по критерии за допустимост, разработени от Управителния съвет и утвърдени от Общото събрание, с цел да осигурят тяхната експертност и опит.

(11) Организацията и дейността на органите по ал. 1 се уреждат с устава на ИДЕС.

Финансиране на дейността на ИДЕС

Чл. 39. Финансирането на дейността на ИДЕС се осигурява от:

1. встъпителни и годишни вноски от членовете;
2. приходи от такси за провеждане на курсове и изпити;
3. приходи от абонамент и от издателска дейност;
4. приходи от извършване на консултантски услуги;
5. приходи от санкции, налагани от ИДЕС;
6. приходи от дарения;
7. други приходи.

Дисциплинарна отговорност

Чл. 40. (1) За извършени нарушения на устава на ИДЕС регистрираните одитори и дипломираните експерт-счетоводители носят дисциплинарна отговорност.

(2) За установени от Съвета по професионална етика, Съвета за контрол по качеството на одиторските услуги и на Контролния съвет нарушения на устава на ИДЕС, съответните преписки се предават на Дисциплинарния съвет, като за тях се информира Управителния съвет на ИДЕС.

(3) За нарушенията по ал. 1 и 2 на регистрирания одитор или на дипломирания експерт-счетоводител се налагат следните дисциплинарни мерки:

1. задължителни предписания за отстраняване на констатираните нарушения;
2. публикуване на електронната страница на ИДЕС на констатираните нарушения за срок една година;

3. лишаване от право да бъде избран в органите на ИДЕС за срок до три години;
4. предупреждение за изключване от ИДЕС;
5. временно изключване от ИДЕС за срок до три години;
6. изключване от ИДЕС;
7. глоба от 1000 до 15 000 лева.

(4) Когато в резултат от извършени по реда на чл. 36, ал. 1, т. 8 проверки се установят нарушения на устава на ИДЕС, извършени от регистриран одитор при предоставяне на услуги по задължителен финансов одит или свързани с одита услуги, които едновременно с това са и нарушения на разпоредбите на закона и/или на Регламент (ЕС) № 537/2014, Управителният съвет изпраща доклада от проверката на Комисията, която извършва разследване и уведомява ИДЕС за резултатите от него и за приложените надзорни мерки. В този случай ИДЕС не прилага дисциплинарни мерки.

Дисциплинарно производство

Чл. 41. (1) Дисциплинарно производство се образува с решение на Дисциплинарния съвет на ИДЕС.

(2) Дисциплинарният съвет разглежда в закрито заседание преписките от извършени проверки от органите на ИДЕС с участието на проверявания регистриран одитор или дипломиран експерт-счетоводител.

(3) Дисциплинарният съвет допуска всички доказателства, които са от значение за изясняване на случая.

(4) Дисциплинарният съвет се произнася в 14-дневен срок от последното заседание, на което е разглеждана съответната преписка по ал. 2.

(5) Дисциплинарният съвет взема решение за налагане на дисциплинарната мярка по чл. 40, ал. 3, т. 6 с мнозинство от две трети от членовете си.

(6) В дисциплинарното производство се прилагат разпоредбите на глава пета, раздел I от Административнопроцесуалния кодекс.

(7) Не се образува дисциплинарно производство, а образуваното се прекратява, когато са изтекли две години от извършване на нарушението.

Обжалване на наложена дисциплинарна мярка

Чл. 42. (1) Решението за налагане на дисциплинарна мярка може да се обжалва в 14-дневен срок от съобщаването му на заинтересованото лице, пред Управителния съвет на ИДЕС.

(2) Управителният съвет се произнася по жалбата в едномесечен срок, като за дисциплинарната мярка по чл. 40, ал. 3, т. 6 взема решение с мнозинство от две трети от членовете си.

(3) Решението на Управителния съвет по чл. 40, ал. 3, т. 1, 2 и 4 е окончателно. Решението на Управителния съвет по чл. 40, ал. 3, т. 3, 5, 6 и 7 подлежи на обжалване пред Административния съд - София-град, по реда на глава десета от раздел I на Административнопроцесуалния кодекс

Принудително изпълнение на дисциплинарна мярка глоба

Чл. 43. Принудителното изпълнение на решение, с което е наложена дисциплинарна мярка глоба, се допуска по искане на Управителния съвет на ИДЕС по реда на чл. 418 от Гражданскопроцесуалния кодекс.

ЧАСТ ВТОРА**ФИНАНСОВ ОДИТ****Глава пета****ФИНАНСОВ ОДИТ НА ФИНАНСОВИ ОТЧЕТИ –****ОБЩИ ИЗИСКВАНИЯ****Цел**

Чл. 44. (1) Целта на финансовия одит е получаване на разумна степен на сигурност, че финансовият отчет не съдържа съществени неточности, отклонения и несъответствия, дължащи се на грешки или измама, за да бъде изразено от регистрирания одитор одиторско мнение относно това дали този финансов отчет е изготвен във всички съществени аспекти на съответствие с приложимата за предприятието счетоводна база.

(2) За общите отчетни рамки, приети като приложими национални счетоводни бази, одиторското мнение е относно това

дали финансовият отчет е представен достоверно, във всички съществени аспекти, или дали дава вярна и честна представа за финансовото състояние, резултатите от дейността и паричните потоци на одитираното предприятие към датата на финансовия отчет, в съответствие с приложимата счетоводна база.

(3) Изразяването на одиторско мнение се извършва чрез писмен одиторски доклад.

Обхват

Чл. 45. (1) Финансовият одит обхваща процедури за постигане на разумна степен на сигурност:

1.относно спазване принципите на счетоводството съгласно приложимата счетоводна база;

2. доколко счетоводната политика на одитираното предприятие е целесъобразна за неговата дейност и е съвместима с приложимата счетоводна база и счетоводните политики, използвани в съответния отрасъл;

3.относно последователността на прилагането на оповестената счетоводна политика съгласно приложимата счетоводна база;

4.относно ефективността на системата на вътрешния контрол, ограничена до постигане целите на одита;

5.относно процеса на счетоводното приключване и изготвянето на финансовия отчет;

6.относно достоверността и необходимата за потребителите обхватност на представената и оповестена във финансовия отчет информация съгласно приложимата счетоводна база.

(2) Когато се изисква по закон, регистрираният одитор изразява становище относно съответствието между информацията във финансовия отчет и тази в доклада за дейността на ръководството, както и всяка друга информация, която органите на управление на предприятието предоставят заедно с одитирания финансов отчет.

(3) Без да се засягат изискванията за докладване по този закон и тези съгласно Регламент (ЕС) № 537/2014, обхватът на финансовия одит не включва изразяване на сигурност относно бъдещата жизнеспособност на одитираното предприятие, нито за ефективността или ефикасността, с които управлението на предприятието е ръководело или ще ръководи дейността на предприятието.

Етични изисквания

Чл. 46. Преди поемането на одиторски ангажимент, както и по време на неговото извършване регистрираният одитор

оценява и документира писмено съответствието с изискванията на приложимите одиторски стандарти и на Етичния кодекс по отношение на своята независимост и на основните етични принципи.

Професионален скептицизъм и професионална преценка

Чл. 47. (1) При извършване на финансов одит регистрираният одитор:

1. действа с професионален скептицизъм, и
2. прилага професионална преценка,

при условията, предвидени в този закон, и в съответствие с приложимите одиторски стандарти.

(2) Изискванията по ал. 1 се прилагат и в случаите, когато регистрираният одитор прави преглед на приблизителни оценки на ръководството относно справедливите стойности, обезценката на активите, провизиите и бъдещите парични потоци, които са от значение за определяне на способността на одитираното предприятие да продължи да функционира като действащо.

Поемане на ангажимент за финансов одит

Чл. 48. (1) Поемането на ангажимент за финансов одит се осъществява с писмо за поемане на одиторски ангажимент, подписано от предприятието доверител и от регистрирания одитор, съгласно изискванията на приложимите одиторски стандарти. В писмото за поемане на одиторския ангажимент се посочва регистрираният одитор, отговорен за извършването на одита.

(2) Одиторското възнаграждение и условията за заплащане се договарят между лицата по ал. 1. Възнаграждението за извършване на финансов одит не може да е повлияно от условие за или определено на базата на предоставяне на допълнителни услуги на одитираното предприятие, както и не може да се основава на никаква форма на условност.

(3) Изборът на регистриран одитор за изпълнение на задължителен финансов одит на годишни финансови отчети се извършва с решение на общото събрание на съдружниците/акционерите, от неограничено отговорните съдружници или от едноличния собственик на капитала в предприятието доверител. Изборът на регистриран одитор за изпълнение на доброволен финансов одит може да се извърши и от други органи на предприятието.

(4) Всяка договорна клауза, по силата на която изборът на общото събрание на акционерите или членовете на одитираното предприятие се ограничава до определени категории или списъци на регистрирани одитори във връзка с назначаването на

регистриран одитор, който да извърши задължителен финансов одит на финансови отчети на това дружество, се забранява. Всички подобни клаузи са нищожни.

Освобождаване на регистриран одитор от изпълнение на поет ангажимент за финансов одит

Чл. 49. (1) Регистриран одитор, който е избран и с когото има подписано писмо по чл. 48, не може да откаже издаването на одиторски доклад или да бъде освободен от ангажимента преждевременно, освен при наличието на основателни причини. Различие в мненията относно счетоводно третиране или обхват и характер на одиторските процедури не е основателна причина за отказ от издаване на доклад или за освобождаване.

(2) За основателна причина по ал. 1 се приема наличието на някое от следните обстоятелства:

1. наличие на факти и обстоятелства, които нарушават независимостта или обективността на регистрирания одитор;

2. обективна невъзможност да бъде изпълнен поетият ангажимент за финансов одит;

3. други обстоятелства, посочени от приложимите одиторски стандарти и/или в други нормативни актове, при одиторски ангажименти, които са различни от задължителен финансов одит и свързани с одита услуги и не са предоставени на предприятия от обществен интерес; в тези случаи регистрираният одитор документира всички обстоятелства, обосноваващи преждевременното освобождаване.

(3) В случаите на преждевременно освобождаване или отказ от изпълнение на поет ангажимент за задължителен финансов одит одитираното предприятие и регистрираният одитор уведомяват Комисията и ИДЕС за освобождаването или за отказа му, като предоставят информация за основанията за това. В случаите на задължителен финансов одит на финансов отчет на предприятие от обществен интерес по същия ред се уведомяват и съответните органи с регулативни и надзорни правомощия по отношение на дейността на одитираното предприятие.

(4) Когато при задължителен финансов одит на финансов отчет на предприятие от обществен интерес бъде установено, че е налице основателна причина по ал. 2, т. 1, съдружниците, представляващи 5 на сто или повече от правата на глас или от капитала на одитираното дружество, както и Комисията могат да предявят по съдебен ред иск за преждевременно освобождаване от ангажимента на регистрирания одитор.

Документиране

Чл. 50. (1) Документирането на финансовия одит и процедурите по изпълнението му се извършват в съответствие с

разпоредбите на действащото законодателство и изискванията на приложимите одиторски стандарти.

(2) Ръководството на предприятието предоставя на регистрирания одитор финансов отчет за одит, както и подписано представително писмо от органа за управление съгласно изискванията на приложимите одиторски стандарти.

(3) В случаите на задължителен финансов одит ръководството на предприятието предоставя на регистрирания одитор освен посоченото в ал. 2 и документ за решението на съответния орган за управление за одобрението на финансовия отчет и доклада за дейността.

(4) Органите за управление на одитираното предприятие са длъжни да предоставят и всяка друга информация, необходима на регистрирания одитор за извършването на финансов одит и за издаването на одиторски доклад.

Удостоверяване на резултатите от извършен финансов одит

Чл. 51. (1) Регистрираният одитор представя резултатите от извършения финансов одит в одиторски доклад.

(2) Одиторският доклад се изготвя в писмена форма съгласно приложимите одиторски стандарти.

(3) При задължителен финансов одит одиторският доклад отговаря на изискванията на ал. 2, като съдържа най-малко следното:

1. адресат/адресати;
2. дата на съставяне;
3. посочване на предприятието, чийто финансов отчет е предмет на финансов одит; уточняване на вида на финансовия отчет, датата и периода, които обхваща; посочване на счетоводната база, която е била приложена при изготвянето му;
4. описание на финансовия одит, в което като минимум се посочват приложимите одиторски стандарти, в съответствие с които е извършен;
5. одиторско мнение, което може да бъде немодифицирано, квалифицирано или отрицателно, и ясно изразява мнението на регистрирания одитор за това дали финансовият отчет дава вярна и точна представа съгласно приложимата счетоводна база и отговаря на законовите изисквания, когато е уместно, или отказ от мнение, ако регистрираният одитор не може да изрази одиторско мнение;
6. всякакви други въпроси, на които регистрираният одитор е обърнал внимание чрез специален параграф, без квалифициране на одиторското мнение;

7. становище и изявление, всяко от които се основава на работата, извършена в хода на одита, дали докладът за дейността съответства на финансовите отчети за същата финансова година и дали е бил изготвен в съответствие с приложимите законови изисквания;

8. констатация за всякаква съществена несигурност, свързана със събития или условия, които могат да породят сериозни съмнения относно способността на предприятието да продължи дейността си като действащо предприятие;

9. адрес за кореспонденция – за физическо лице, или адрес на управление – за дружество, посочени съответно в Регистъра по чл. 20 съгласно чл. 21, ал. 2 и 3.

(4) При задължителен финансов одит на финансов отчет на предприятие от обществен интерес одиторският доклад отговаря на изискванията на ал. 3, както и на изискванията на чл. 10 от Регламент (ЕС) № 537/2014, когато е приложимо.

(5) Когато финансовият одит е извършен съвместно от повече от един регистриран одитор, регистрираните одитори постигат съгласие по резултатите от финансовия одит и представят общ одиторски доклад и одиторско мнение. В случай на несъгласие всеки регистриран одитор представя своето одиторско мнение в отделен абзац от одиторския доклад и посочва причината за несъгласието.

(6) Одиторският доклад при задължителен финансов одит се удостоверява:

1. с името на регистрирания одитор, с личния му подпис и с професионалния печат – когато финансовият одит е извършен пряко от регистрирания одитор като физическо лице или чрез търговското дружество, чрез което упражнява професията;

2. с изписване на фирмата, името и подписа на представляващия и с професионалния печат на одиторското дружество, както и с името и с личния подпис на регистрирания одитор, отговорен за одита от името на одиторското дружество, когато финансовият одит е извършен от одиторско дружество.

(7) Когато задължителният финансов одит е извършен съвместно от повече от един регистриран одитор, одиторският доклад се удостоверява:

1. с името на регистриран одитор, с личния му подпис и с професионалния печат – за всеки регистриран одитор, участвал в извършването на съвместния одит в качеството си на физическо лице;

2. с посочване на фирмата, името и подписа на представляващия и с професионалния печат на одиторското дружество, както и с името и с личния подпис на регистрирания одитор, отговорен за одита от името на одиторското дружество – за всяко одиторско дружество, участвало в съвместния одит.

(8) Одиторският доклад при задължителен финансов одит на консолидиран финансов отчет отговаря на изискванията по ал. 1-6. Когато се изисква докладване за съответствието между доклада за дейността и финансовия отчет съгласно чл. 45, ал. 2 от този закон на ниво група по смисъла на § 1, т. 2 от Допълнителните разпоредби на Закона за счетоводството, регистрираният одитор изразява становище за съответствие на консолидирания финансов отчет и консолидирания доклад за дейността.

(9) При задължителен финансов одит подписът и печатът на регистрираните одитори се поставят върху одиторския доклад и върху всеки от елементите на годишния финансов отчет, без приложението, съгласно приложимата счетоводна база, за които е изразено одиторското мнение.

финансов одит на друга финансова информация

Чл. 52. Разпоредбите на тази глава се отнасят и за ангажменти за извършване на финансов одит на друга финансова информация.

Глава шеста

ДОПЪЛНИТЕЛНИ ИЗИСКВАНИЯ КЪМ ИЗВЪРШВАНЕТО НА ЗАДЪЛЖИТЕЛЕН ФИНАНСОВ ОДИТ НА ФИНАНСОВИ ОТЧЕТИ

Подготовка на финансовия одит и оценка на заплахите за независимостта

Чл. 53. В допълнение на задълженията по глава пета, при приемане и продължаване на ангажимент за задължителен финансов одит регистрираният одитор оценява и документира писмено:

1. дали са изпълнени изискванията за независимост и обективност по чл. 54;

2. дали има заплахи за неговата независимост и какви предпазни мерки са приложени за намаляване на тези заплахи;

3. дали разполага с компетентни служители, време и ресурси, необходими за извършване на финансовия одит.

Независимост и конфликт на интереси

Чл. 54. (1) Регистрираният одитор, както и всяко физическо лице, което е в състояние пряко или косвено да окаже влияние върху резултата от задължителния финансов одит, трябва да бъде независим от одитираното предприятие и да не участва в процеса на вземане на решения в него. Изискването за независимост се спазва като минимум както през периода,

обхванат от финансовите отчети – предмет на одита, така и през периода, в който се извършва финансовият одит.

(2) Регистрираният одитор предприема необходимите предпазни мерки, за да може при извършването на финансовия одит независимостта му да не бъде повлияна от съществуващ или от потенциален конфликт на интереси или от стопански или друг вид преки или косвени взаимоотношения. Тези изисквания се прилагат и:

1. за неговата одиторска мрежа, когато е приложимо, и
2. за всички други лица, работещи за него или под негов контрол, или които са пряко или косвено свързани с него чрез взаимоотношения на контрол.

(3) Регистрираният одитор не извършва задължителен финансов одит, ако една обективна, разумна и информирана трета страна би могла да направи заключение, като вземе предвид приложените от него предпазни мерки, че независимостта му е компрометирана от наличието на риск от проверка на собствената му дейност, наличие на собствен интерес, застъпничество, близки отношения или заплахата, вследствие на финансови, лични, стопански, трудови или други взаимоотношения между:

1. него, неговата одиторска мрежа и всяко физическо лице, което е в състояние да окаже влияние върху резултата от одита, и
2. одитираното предприятие.

(4) Регистрираният одитор отразява в работните документи по одита всички съществени заплахи за своята независимост, както и приложените мерки за смекчаване ефекта на тези заплахи.

(5) Регистрираният одитор не участва в извършването на задължителен финансов одит, нито влияе по някакъв начин на резултатите от него, ако:

1. притежава финансови инструменти на одитираното предприятие, различни от дялове, притежавани непряко чрез диверсифицирани колективни инвестиционни схеми;
2. притежава финансови инструменти на предприятие, свързано с одитираното предприятие, притежаването на които може да породи или да се възприеме като пораждащо конфликт на интереси, и които са различни от дялове, притежавани непряко чрез диверсифицирани колективни инвестиционни схеми;
3. е бил в трудови или стопански, или друг вид отношения с това одитирано предприятие през посочения в ал. 1 период, като тези отношения могат да породят или да се възприемат като пораждащи конфликт на интереси.

(6) Изискванията на ал. 5 се прилагат и ако е налице някое от обстоятелствата по ал. 5 за съпрузи или роднини по права или по съребрена линия до втора степен включително, или за свързани с регистрирания одитор лица.

(7) Лицата и дружествата по ал. 2 не искат и не приемат подаръци или услуги под формата на пари или под друга форма от одитираното предприятие или от всяко друго предприятие, свързано с одитирано предприятие, освен ако обективна, разумна и информирана трета страна не би преценила, че тяхната стойност е незначителна или неносеща последствия.

(8) Когато по време на периода по ал. 1 одитираното предприятие бъде придобито от друго, слее се с друго или придобие друго предприятие, регистрираният одитор установява и подлага на оценка всички настоящи или неотдавнашни интереси или отношения с това предприятие, включително услуги, различни от одиторските, предоставени на това предприятие, които биха могли да компрометират неговата независимост и възможността да продължи извършването на задължителен одит след фактическата дата на сливането или придобиването. При първа възможност и най-късно в срок до три месеца от датата на преобразуването регистрираният одитор предприема всички необходими действия за преустановяване на всички текущи интереси и отношения, които биха могли да компрометират неговата независимост, и при възможност предприема мерки за свеждане до минимум на всяка заплахата за неговата независимост, произтичаща от предишни или текущи интереси и отношения.

Вътрешна организация на работата на регистрирания одитор

Чл. 55. (1) Регистрираният одитор, който извършва задължителен финансов одит, е длъжен да отговаря на следните изисквания:

1. когато е одиторско дружество – да прилага политики и процедури, които гарантират, че собствениците на капитала, както и членовете на управителните, надзорните или контролните му органи не се намесват в изпълнението, нямат достъп до одиторската информация и не могат да предприемат действия, които застрашават независимостта и обективността на регистрирания одитор, който извършва финансов одит от името на одиторското дружество;

2. да разполага с надеждни процедури, с механизми за вътрешен контрол на качеството, с ефективни процедури за оценка на риска и с ефективни контролни и защитни механизми по отношение на системите за обработка на информацията;

3. да прилага механизми за контрол на качеството, които да осигурят спазване на решенията и процедурите на всички равнища в одиторското дружество или в изградената от регистрирания одитор организация на работа;

4. да прилага политики и процедури, които гарантират, че неговите служители и всички други лица, които работят за него и участват в одита, притежават необходимите знания и опит за изпълнение на възложените им задължения;

5. да прилага политики и процедури, които гарантират, че при възлагането на подизпълнители на одиторски функции се извършва по начин, който не влошава вътрешния контрол на качеството, както и да не пречи на Комисията да упражнява ефективен надзор за спазването на този закон и на Регламент (ЕС) № 537/2014;

6. да прилага ефективни организационни и управленски механизми за предотвратяване, отстраняване, откриване или управление и оповестяване на всички възможни заплахи за своята независимост по чл. 54;

7. да прилага политики и процедури за извършване на задължителен финансов одит, наставничество, надзор над и преразглеждане на дейностите на служителите и за създаване и попълване на одиторското досие в съответствие с изискванията на чл. 56;

8. да изгради и да поддържа подходяща система за вътрешен контрол на качеството, която да гарантира качеството на задължителния финансов одит и да обхваща поне политиките и процедурите по т. 1-7; при одиторско дружество отговорността за системата за вътрешен контрол на качеството се носи от лице, което е регистриран одитор;

9. да прилага и да използва подходящи системи, ресурси и процедури, за да гарантира непрекъснатото и редовно осъществяване на дейността си;

10. да създаде и да прилага подходящи и ефективни организационни и управленски механизми за регистриране на нарушения, които имат или могат да имат сериозни последици за качеството на дейността му, както и за тяхното отстраняване;

11. да провежда подходящи политики относно възнагражденията, включително политика за участие в печалбите, които предоставят достатъчно стимули за постигане на резултати, с цел да се осигури качествен задължителен финансов одит; размерът на приходите, които регистрираният одитор получава от предлагането на услуги на одитираното предприятие, различни от одиторските, не е част от оценката на работата и възнаграждението на което и да е лице, участващо в извършването на задължителен финансов одит или способно да окаже влияние върху това извършване;

12. да наблюдава и да оценява адекватността и ефективността на своите системи и механизми за вътрешен контрол на качеството, както и съответствието им с изискванията на този закон и, когато е приложимо, на Регламент (ЕС) № 537/2014, и да предприема подходящи действия за отстраняване на пропуските; регистрираният одитор документира констатациите от тази оценка, както и всички предложени промени на системата за вътрешен контрол на качеството във връзка с това;

13. да прилага подходящи вътрешни процедури за докладване по определен ред от неговите служители на

потенциални или действителни нарушения на този закон или на Регламент (ЕС) № 537/2014.

(2) Политиките и процедурите по ал. 1 се документират и предоставят на служителите и на другите лица, които работят за регистрирания одитор.

(3) Възлагането на подизпълнител на функции по извършване на финансов одит по ал. 1, т. 5 не води до освобождаване от или ограничаване на отговорността на регистрирания одитор.

(4) Регистрираният одитор във всеки момент трябва да е в състояние да докаже пред Комисията, че политиките и процедурите, които осигуряват спазването на изискванията по ал. 1, са подходящи и съобразени с мащаба и със сложността на неговата дейност.

Организация на извършването на задължителен финансов одит

Чл. 56. (1) При изпълнението на ангажимент за задължителен финансов одит регистрираният одитор отделя достатъчно време и заделя достатъчно ресурси, за да може да изпълни задълженията си адекватно и одитът да бъде извършен качествено.

(2) Когато задължителният финансов одит се извършва от одиторско дружество, то назначава отговорен за одита регистриран одитор – физическо лице. Одиторското дружество предоставя на отговорния регистриран одитор достатъчно ресурси и персонал с необходимите познания и умения, за да може да изпълни задълженията си адекватно и одитът да бъде извършен качествено.

(3) Регистрираният одитор съхранява информация за всички нарушения на разпоредбите на този закон и, когато е приложимо, на Регламент (ЕС) № 537/2014. Информацията включва и данни за последиците от нарушенията, за предприетите действия за отстраняването им, както и за направените промени в системата за вътрешен контрол на качеството във връзка с това. Регистрираният одитор изготвя и годишен доклад за всички действия по отстраняване на нарушенията и го разпространява в рамките на своята одиторска практика.

(4) Когато регистрираният одитор ползва външни експерти за консултации, той документира отправеното искане и получените съвети.

(5) Регистрираният одитор съхранява всички данни и документи, които обосновават посоченото в одиторския доклад по чл. 51, и, когато е приложимо – по чл. 10 и 11 от Регламент (ЕС) № 537/2014.

(6) Регистрираният одитор създава одиторско досие за всеки извършен задължителен финансов одит, като задължително се документират данните по чл. 53, и, когато е приложимо – по чл. 6-8 от Регламент (ЕС) № 537/2014. Одиторското досие се приключва и архивира не по-късно от 60 дни след датата на подписване на одиторския доклад.

(7) Регистрираният одитор поддържа досие за всяко одитирано предприятие, което съдържа най-малко следната информация:

1. наименование, ЕИК, седалище и адрес на управление на одитираното предприятие;

2. имената на отговорния одитор и на лицето, извършило преглед за контрол на качеството преди издаване на одиторския доклад, когато е приложимо;

3. получените възнаграждения за всяка финансова година от одитираното предприятие за извършен финансов одит, както и за всички предоставени други услуги на това предприятие.

(8) Регистрираният одитор съхранява в специален регистър информация за всяка жалба, подадена в писмена форма, относно извършването на финансов одит.

Специфични изисквания при задължителен финансов одит на консолидиран финансов отчет

Чл. 57. (1) При извършване на задължителен финансов одит на консолидиран финансов отчет на група одиторът на групата носи цялата отговорност за изразеното в одиторския доклад мнение относно консолидирания финансов отчет, включително в съответствие с изискванията на Регламент (ЕС) № 537/2014.

(2) Одиторът на групата изготвя документация за извършената работа от регистрираните одитори, одитори и/или одиторски дружества от други държави – членки на Европейския съюз, или от трети държави, за целите на одита на групата.

(3) Одиторът на групата прави оценка на работата, извършена от другите одитори за целите на одита на групата, и документира естеството, времето на изпълнение и обхвата на работата, извършена от тези одитори, включително, когато е приложимо, извършения от него преглед на одиторската документация на тези одитори. За целта одиторът на групата иска съгласието на тези одитори за предаване на съответната документация при провеждането на одита на консолидирания финансов отчет като условие за това, той да разчита на работата им.

(4) Одиторът на групата прави проверка на работата, извършена от другите одитори за целите на одита на групата, и документира това. Документацията, съхранявана от одитора на

групата, трябва да осигурява възможност на Комисията да прави проверки на работата му. Когато одиторът на групата не е в състояние да извърши тази проверка, той извършва допълнителна работа по одита – пряко или чрез възлагане на тези задачи на подизпълнител, и информира за това Комисията.

(5) Когато одиторът на групата подлежи на инспекция за гарантиране на качеството или на разследване относно задължителен финансов одит на консолидиран финансов отчет на група предприятия, одиторът на групата при поискване предоставя на Комисията съответната документация, която е съхранявана при него, за извършената работа от другите одитори за целите на одита на групата, както и всички други работни документи.

(6) Комисията може да поиска от съответните компетентни органи на държавите – членки на Европейския съюз, допълнителна документация за работата, извършена от другите одитори за целите на одита на групата.

(7) Когато предприятие майка или дъщерно предприятие от група предприятия е одитирано от одитор или от одиторско дружество от трета държава, Комисията може да поиска допълнителна документация за работата, извършена от другите одитори за целите на одита на групата, от съответните компетентни органи на тази трета държава чрез действащите договорености, посочени в чл. 104.

(8) Когато предприятие майка или дъщерно предприятие от група е одитирано от одитор или от одиторско дружество от трета държава, с която не са сключени договорености, отговарящи на изискванията на чл. 104, одиторът на групата отговаря и за гарантиране на надлежното предоставяне на допълнителна документация за работата, извършена от одиторите от тази трета държава, включително за работните документи, свързани с одита на групата. С цел да се гарантира това предоставяне одиторът на групата съхранява копие от тази документация или се договаря с одиторите от третата страна, при поискване, да получи разрешен от тях и неограничен достъп до документацията, или да предприеме други подходящи действия. Когато поради правни или други причини работните документи по одита не могат да бъдат предоставени от одитора от дадената трета държава на одитора на групата, той трябва да удостовери чрез документацията при него, че е предприел необходимите процедури за получаване на достъп до тези документи, като в случай на пречки, различни от пречки от правно естество, свързани със законодателството на третата страна, в документацията се включва доказателство за съществуването на такава пречка.

(9) Когато регистриран одитор извършва задължителен финансов одит в предприятие, което е част от група, в рамките на която предприятието майка е установено в трета държава, посочените в този закон правила за професионална тайна не възпрепятстват

регистрация одитор да предаде съответните документи за извършената работа на одитора на групата, който се намира в третата страна, ако тези документи са необходими за извършването на одит на консолидиран финансов отчет на предприятието майка.

(10) Регистриран одитор, извършващ задължителен финансов одит в предприятие, което е емитирало ценни книжа в трета държава или е част от група, която изготвя консолидирани финансови отчети в трета държава, може да предава държаните от него работни или други документи, свързани с одита на това предприятие, на компетентните органи на съответните трети държави само при условията, определени в чл. 105.

(11) Предаването на информация на одитор на група, намиращ се в трета държава, се извършва в съответствие със законовите изисквания за защита на личните данни.

Ограничения при заемане на длъжност след приключване на задължителен финансов одит

Чл. 58. (1) Регистриран одитор, който извършва задължителен финансов одит, не може да бъде избран или назначаван в одитирано предприятие преди изтичането на срок поне една година, а при задължителен финансов одит в предприятие от обществен интерес – поне на две години от датата на приключване на одита, на следните длъжности:

1. на ръководна длъжност;
2. като член на одитен комитет или на орган, изпълняващ функции на одитен комитет;
3. като член на управителен орган или на надзорен орган.

(2) Ограничението по ал. 1 се прилага за всички регистрирани одитори – физически лица, за отговорните одитори от одиторско дружество, както и за всички служители, съдружници или други физически лица, участвали при изпълнението на съответния задължителен финансов одит.

Глава седма

ЗАДЪЛЖИТЕЛЕН ФИНАНСОВ ОДИТ НА ФИНАНСОВИ ОТЧЕТИ НА ПРЕДПРИЯТИЯТА ОТ ОБЩЕСТВЕН ИНТЕРЕС

Одиторски доклад

Чл. 59. Регистриран одитор, който извършва задължителен финансов одит на годишен финансов отчет на предприятие от обществен интерес, представя резултатите от

одита в одиторски доклад, който се изготвя в съответствие с разпоредбите на чл. 51 от този закон и на чл. 10 от Регламент (ЕС) № 537/2014.

Допълнителен доклад до одитния комитет

Чл. 60. (1) Регистриран одитор, който извършва задължителен финансов одит на финансов отчет на предприятие от обществен интерес, изготвя и представя на одитния комитет допълнителен доклад към доклада по чл. 59.

(2) При задължителен финансов одит на консолидиран финансов отчет одиторът на групата изготвя и представя на одитния комитет на предприятието майка допълнителен доклад към доклада по чл. 59.

(3) Допълнителните доклади по ал. 1 и 2 се изготвят в съответствие с изискванията на приложимите одиторски стандарти и разпоредбите на чл. 11 от Регламент (ЕС) № 537/2014.

(4) При поискване от компетентен орган, осъществяващ надзор над предприятието от обществен интерес, регистрираният одитор представя незабавно съответния допълнителен доклад по ал. 1 и 2.

Доклад до компетентен орган, осъществяващ надзор

Чл. 61. (1) Регистриран одитор, който извършва задължителен финансов одит на финансов отчет на предприятие от обществен интерес, е длъжен да докладва своевременно на компетентния орган, осъществяващ надзор над това предприятие, както и на Комисията всяка информация по отношение на това предприятие, която е установил при извършване на задължителния финансов одит и която е предизвикала или може да предизвика една от следните последици:

1. съществено нарушение на нормативните разпоредби, които определят условията за лицензиране или които уреждат по-конкретно осъществяването на дейности на предприятието от обществен интерес;

2. съществена заплаха или съществено съмнение относно продължаването на дейността на предприятието от обществен интерес;

3. отказ от одиторско мнение, отрицателно или квалифицирано одиторско мнение по смисъла на чл. 51, ал. 3.

(2) Регистрираният одитор е длъжен да съобщава и всяка информация, съответстваща на посочената в ал. 1, която е установил при извършването на задължителен финансов одит на предприятие, което има тесни връзки с одитираното също от него предприятие от обществен интерес.

Доклад за прозрачност

Чл. 62. (1) Регистриран одитор, който извършва задължителен финансов одит на финансов отчет на предприятие от обществен интерес, ежегодно публикува на своята електронна страница доклад за прозрачност, който включва най-малко следната информация:

1. описание на правно-организационната форма, както и на дяловете и съдружниците, когато регистрираният одитор е одиторско дружество;

2. когато одиторското дружество е член на одиторска мрежа:

а) описание на одиторската мрежа, юридически и структурни договорености в нея;

б) името/наименованието на всеки регистриран одитор, който упражнява дейност като самостоятелно практикуващ одитор или като одиторско дружество и е член на одиторска мрежа;

в) държавите, в които всеки регистриран одитор, който упражнява дейност като самостоятелно практикуващ одитор или като одиторско дружество и е член на одиторска мрежа, е квалифициран като регистриран одитор или в която се намира неговото седалище и основно място на осъществяване на дейността му;

г) общия оборот на регистрирания одитор от задължителен финансов одит на годишни финансови отчети – индивидуални и консолидирани;

3. описание на управленската структура на одиторското дружество;

4. описание на системата за вътрешен контрол на качеството и декларация от регистрирания одитор – физическо лице, съответно от лицата, управляващи одиторското дружество, за ефективността на нейното функциониране;

5. датата на провеждане на последната инспекция за гарантиране на качеството съгласно чл. 85;

6. списък на предприятията от обществен интерес, на които през предходната година регистрираният одитор е изпълнил ангажименти за задължителен финансов одит;

7. описание на практиките на регистрирания одитор, свързани с независимостта; в доклада трябва да се потвърди, че през последната година е бил извършен вътрешен преглед за спазване на изискванията относно независимостта;

8. описание на политиката, която регистрираният одитор прилага по отношение на обучението във връзка с продължаващото професионално развитие по чл. 30;

9. информация относно базата, въз основа на която се формира възнаграждението на съдружниците – за одиторско дружество;

10. описание на политиката на регистрирания одитор за ротация на отговорните одитори и служителите в съответствие с чл. 65;

11. информация относно общия оборот на регистрирания одитор, разпределена по следните категории:

а) приходи от задължителен одит на годишни финансови отчети – индивидуални и консолидирани, на предприятия от обществен интерес и предприятия, принадлежащи към група предприятия, чието предприятие майка е предприятие от обществен интерес;

б) приходи от задължителен одит на годишни финансови отчети – индивидуални и консолидирани, на други предприятия;

в) приходи от разрешени услуги, различни от одита, предоставени на одитираните предприятия;

г) приходи от услуги, различни от одита, предоставени на други клиенти.

(2) Докладът за прозрачност се подписва от регистрирания одитор – физическо лице, съответно от лицата, управляващи одиторското дружество.

(3) Докладът за прозрачност се публикува ежегодно до 30 април и е достъпен на електронната страница на регистрирания одитор в срок най-малко пет години от датата на публикуването му.

Информация, предоставяна на Комисията

Чл. 63. (1) Регистриран одитор, който извършва задължителен финансов одит на финансов отчет на предприятие от обществен интерес, предоставя ежегодно на Комисията следната информация:

1. списък на одитираните от него предприятия от обществен интерес с информация за получените от тях приходи; информацията за приходите се разделя на:

а) приходи от задължителен одит;

б) приходи от услуги, различни от одита и различни от посочените в чл. 5, параграф 1 от Регламент (ЕС) № 537/2014, които се изискват от законодателството на Европейския съюз или от националното законодателство;

в) приходи от услуги, различни от одита и различни от посочените в чл. 5, параграф 1 от Регламент (ЕС) № 537/2014, които не се изискват от законодателството на Европейския съюз или от националното законодателство.

2. списък на всички услуги, предоставени на одитираните предприятия от членовете на одиторската мрежа, когато регистрираният одитор е член на одиторска мрежа.

(2) Условието и редът за предоставяне на информацията по ал. 1 се определят с приети от Комисията правила.

Забранени услуги

Чл. 64. (1) За регистриран одитор, който извършва задължителен финансов одит на финансов отчет на предприятие от обществен интерес, се прилагат разпоредбите на чл. 5, параграфи 1, 4 и 5 от Регламент (ЕС) № 537/2014 с изключение на услугите, посочени в параграф 1, буква „а“, подточка „vii“, при условие че те отговарят на следните изисквания:

1. услугите не оказват влияние или оказват несъществено влияние, поотделно или общо, върху одитираните финансови отчети;

2. прогнозата за влиянието върху одитираните финансови отчети е документирана и обяснена изчерпателно в допълнителния доклад за одитния комитет;

3. установените в настоящия закон изисквания за независимост се спазват от регистрирания одитор.

(2) Ограниченията и забраните по ал. 1 се прилагат и по отношение на лицата, посочени в чл. 54, ал. 1 и 2, както и за съпрузи или роднини по права или по съребрена линия до втора степен включително, или за свързани с регистрирания одитор лица.

(3) Регистрираният одитор и лица по ал. 2 могат да предоставят услуги извън задължителния финансов одит по ал. 1 след одобрението на одитния комитет, за което регистрираният одитор уведомява Комисията в 7-дневен срок от датата на получаване на одобрението.

Назначаване и ротация на регистрираните одитори

Чл. 65. (1) Назначаването на регистриран одитор за извършването на задължителен финансов одит на финансов отчет на предприятие от обществен интерес се извършва и съгласно разпоредбите на чл. 16 от Регламент (ЕС) № 537/2014.

(2) Минималната продължителност на договор за задължителен финансов одит на финансов отчет на предприятие от обществен интерес не може да бъде по-малка от една година.

(3) Регистриран одитор, който извършва задължителен финансов одит на финансов отчет на предприятие от обществен интерес, се оттегля, след като е изпълнявал одиторски ангажименти в продължение на седем поредни години от датата на

назначаването му. Този регистриран одитор не може да изпълнява ангажименти за задължителен финансов одит в това предприятие в продължение на четири години от датата на оттеглянето си.

(4) Отговорен одитор, който извършва задължителен финансов одит на финансов отчет от името на одиторско дружество в предприятие от обществен интерес, се заменя, след като е изпълнявал одиторски ангажименти по задължителен финансов одит в продължение на четири поредни години от датата на назначаването на одиторското дружество в това предприятие. Този регистриран одитор не може да изпълнява в качеството си на отговорен одитор ангажименти за задължителен финансов одит в предприятието в продължение на три години от датата на оттеглянето му.

(5) Началото на брое на продължителността по ал. 3 и 4 започва от годината, когато е поет първият одиторски ангажимент за задължителен финансов одит през съответния период.

(6) Разпоредбите на ал. 3 се прилагат и по отношение на търговските дружества по чл. 8, ал. 1, т. 1, буква „б“.

Одиторско възнаграждение

Чл. 66. (1) Когато в продължение на три или повече последователни финансови години регистриран одитор предоставя на одитирано от него предприятие от обществен интерес, на неговото предприятие майка или на дъщерните му предприятия услуги извън одита, различни от посочените в чл. 5, параграф 1 от Регламент (ЕС) № 537/2014, общата сума на възнагражденията за тези услуги се ограничава до размер, който не надхвърля 70 на сто от средната сума на възнагражденията, платени през последните три последователни финансови години за задължителен финансов одит в одитираното предприятие, и, когато е приложимо, на неговото предприятие майка, дъщерните му предприятия и консолидираните финансови отчети на тази група от предприятия. Тези ограничения не се прилагат по отношение на услуги извън одита, които са различни от посочените в чл. 5, параграф 1 от Регламент (ЕС) № 537/2014 и които се изискват по закон.

(2) Когато общата сума на възнагражденията, платени от предприятие от обществен интерес през всяка от последните три последователни финансови години, надхвърля 15 на сто от общата сума на възнагражденията, получени от регистрирания одитор, или, когато е приложимо, от одитора на групата, извършващ задължителния одит, през всяка от тези финансови години съответният одитор съобщава за това на одитния комитет и обсъжда с него заплахите за своята независимост и предприетите предпазни мерки за намаляване на тези заплахи. В този случай одитният комитет преценява дали одиторският ангажимент трябва

да бъде подложен на преглед за контрол на качеството от определен от одитния комитет друг регистриран одитор, преди да бъде издаден одиторският доклад.

(3) Когато платените от предприятието от обществен интерес възнаграждения продължават да надхвърлят 15 на сто от общия приход на регистрирания одитор, или, когато е приложимо, на одитора на групата, извършващ задължителния одит, одитният комитет решава въз основа на обективни критерии дали съответният одитор може да продължи да извършва задължителен финансов одит през допълнителен период след настъпване на тези обстоятелства, който не може да бъде по-дълъг от две години.

Подготовка за задължителен одит и оценка на заплахите за независимостта

Чл. 67. Преди приемане или продължаване на ангажимент за задължителен финансов одит на финансов отчет на предприятие от обществен интерес регистрираният одитор, освен посоченото в чл. 54, извършва допълнителни действия за оценка на заплахите за независимостта съгласно разпоредбите на чл. 6 от Регламент (ЕС) № 537/2014.

Преглед за контрол на качеството на ангажимента

Чл. 68. (1) Преди издаване на посочените в чл. 59 и 60 доклади се извършва преглед за контрол на качеството на ангажимента за задължителен финансов одит, за да се прецени дали регистрираният одитор основателно е достигнал до мнението и заключенията, изразени в проектите на тези доклади.

(2) Прегледът за контрол на качеството на ангажимента за задължителен финансов одит се извършва съгласно разпоредбите на чл. 8 от Регламент (ЕС) № 537/2014.

Нередности

Чл. 69. (1) Когато регистриран одитор, който извършва задължителен финансов одит на финансов отчет на предприятие от обществен интерес, има съмнения или разумни основания да подозира, че може да се допуснат или са допуснати нередности, включително измами по отношение финансовите отчети на одитираното предприятие, той уведомява одитираното предприятие и му препоръчва да разследва случая и да предприеме подходящи мерки, за да отстрани тези нередности и да предотврати повторението им в бъдеще.

(2) Ако одитираното предприятие не разследва случая, регистрираният одитор е длъжен да докладва своевременно на компетентния орган, осъществяващ надзор над това предприятие.

(3) Добросъвестното оповестяване пред органите на одитираното предприятие от регистрирания одитор на всяка от посочените в ал. 1 нередности не представлява нарушение на договорно или правно ограничение относно разкриването на информация.

ЧАСТ ТРЕТА

ПУБЛИЧЕН НАДЗОР

Глава осма

КОМИСИЯ ЗА ПУБЛИЧЕН НАДЗОР НАД РЕГИСТРИРАНИТЕ ОДИТОРИ

Статут на Комисията

Чл. 70. (1) Комисията е специализиран държавен орган за регулиране и надзор върху дейността на лицата съгласно чл. 12, ал. 2.

(2) Комисията е юридическо лице на бюджетна издръжка със седалище София. Председателят на Комисията е първостепенен разпоредител с бюджет.

(3) При осъществяване на дейността си по този закон и по Регламент (ЕС) № 537/2014 Комисията е независима и не може да приема указания от други органи, институции и лица.

(4) Комисията се отчита за дейността си пред Народното събрание.

Отговорност и функции на Комисията

Чл. 71. (1) Комисията носи крайната отговорност за надзора върху:

1. придобиването на право да се упражнява дейност като регистриран одитор, регистрирането на одиторите, включително на одиторите от други държави – членки на Европейския съюз, и от трети държави;

2. приемането на стандарти за професионална етика, за вътрешния контрол на качеството в дейността на регистрираните одитори и за извършването на задължителен финансов одит и свързаните с одита услуги;

3. продължаващото професионално развитие на регистрираните одитори;

4. системата за гарантиране на качеството;

5. налагането на административни мерки и санкции.

(2) Комисията осъществява надзор чрез:

1. извършване на инспекции и на разследвания;
2. произнасяне по откази за вписване в Регистъра на регистрираните одитори по реда на чл. 20;
3. прилагане на принудителни административни и други мерки по чл. 89, ал. 2, наричани по нататък „надзорни мерки“;
4. даване ход на производства за търсене на административнонаказателна отговорност.

(3) Комисията:

1. приема правилник за дейността си, който се обнародва в „Държавен вестник“;
2. приема правилата за извършване на инспекции и разследвания;
3. приема правила за предоставяне на информацията по чл. 63;
4. приема правила и методически указания за условията и реда за упражняване от ИДЕС на функциите по чл. 36, ал. 1, т. 1-5, както и по чл. 85, ал. 3, когато е приложимо;
5. приема насоки и методически указания, които имат за цел да регламентират допълнително определени аспекти от обхвата на публичния надзор.

(4) Комисията е компетентен орган по прилагането на Регламент (ЕС) № 537/2014.

Състав на Комисията и изисквания към председателя и членовете

Чл. 72. (1) Комисията е колегиален орган и се състои от председател и от четирима членове. При отсъствие на председателя функциите му се изпълняват от член на Комисията, определен от председателя за всеки конкретен случай.

(2) Председател и членове на Комисията могат да бъдат само български граждани, които отговарят на следните изисквания:

1. да имат завършено висше юридическо или икономическо образование с придобита образователно-квалификационна степен „магистър“;
2. да притежават познания в областите, свързани с финансовия одит, и да имат най-малко пет години професионален опит в тези области;
3. да не са осъждани за умишлени престъпления от общ характер;
4. да отговарят на изискванията за независимост по чл. 21 от Регламент (ЕС) № 537/2014.

Избор на председател и на членове на Комисията

Чл. 73. (1) Председателят на Комисията се избира от Народното събрание по предложение на Комисията по бюджет и финанси.

(2) В едномесечен срок след избора на председател на Комисията той провежда консултации за предлагане на кандидати за членове на Комисията при спазване на следния принцип:

1. едно лице се предлага от министъра на финансите;
2. едно лице се предлага от управителя на Българската народна банка;
3. едно лице се предлага от председателя на Комисията за финансов надзор;
4. едно лице се предлага от Управителния съвет на ИДЕС.

(3) Членовете на Комисията се избират от Народното събрание по предложение на председателя ѝ.

Мандат и правно положение на председателя и на членовете на Комисията

Чл. 74. (1) Мандатът на Комисията е четири години. Председателят и членовете на комисията не могат да бъдат избирани за повече от два последователни мандата.

(2) Мандатът на председателя и на член на комисията се прекратява предсрочно от Народното събрание:

1. при подаване на оставка;
2. при фактическа невъзможност да изпълнява задълженията си повече от 6 месеца;
3. ако престане да отговаря на изискванията на чл. 72, ал. 2;
4. при неучастие без основателни причини в три или повече заседания на Комисията за период от една година.

(3) При предсрочно прекратяване на мандата на председателя или на член на комисията на негово място за остатъка от мандата се избира друго лице по реда на чл. 73.

(4) След изтичане на мандата по ал. 1 Комисията упражнява своята дейност до избирането на нов състав на Комисията от Народното събрание.

(5) Членовете на Комисията с изключение на председателя ѝ не са в трудово или служебно правоотношение с Комисията.

Възнаграждения на председателя и на членовете на Комисията

Чл. 75. (1) Председателят на Комисията получава основно месечно възнаграждение в размер 90 на сто от възнаграждението на председателя на Народното събрание.

(2) Членовете на Комисията с изключение на председателя получават възнаграждение за участието си във всяко заседание, инспекция за гарантиране на качеството и международна проява на Комисията в размер, определен с правилника по чл. 71, ал. 3, т. 1. Полученото месечно възнаграждение не може да превишава 50 на сто от основното месечно възнаграждение на председателя.

Правомощия на председателя на Комисията

Чл. 76. Председателят на Комисията ръководи дейността ѝ и я представлява.

Правомощия на Комисията

Чл. 77. В изпълнение на своите функции Комисията:

1. упражнява надзорните правомощия по чл. 71, ал. 2, т. 1-3, като по нейна преценка може да бъде подпомагана от съответните органи на ИДЕС;

2. упражнява надзор за законосъобразното и ефективно изпълнение на функциите по чл. 36, ал. 1, т. 1-5, за изпълнението на правилата и методическите указания по чл. 71, ал. 3, т. 2 и 4, както и за спазване на изискванията за независимост и липса на конфликт на интереси по чл. 54;

3. връща за допълнителна или повторна проверка случаите, в които качеството на извършените инспекции за гарантиране на качеството е незадоволително;

4. определя член, съответно членове, които да участват в инспекциите за гарантиране на качеството на одиторската дейност при повтарящо се неспазване на определени срокове за приключване или при незадоволително качество на инспекциите;

5. извършва разследвания при получени сигнали и предложения за предполагаеми нарушения, както и в други случаи – по своя преценка, във връзка с извършването на задължителен финансов одит и/или предоставянето на свързани с одита услуги; в тези случаи Комисията може да бъде подпомагана от съответните органи на ИДЕС;

6. извършва постоянно наблюдение на развитието на пазара на предоставяне на услуги във връзка със задължителния одит на финансови отчети на предприятие от обществен интерес, като по-специално оценява:

а) рисковете, произтичащи от наличието на пропуски, свързани с качеството на дейността на регистрираните одитори,

включително систематични пропуски в рамките на одиторска мрежа, които могат да доведат до преустановяване на дейността на всяко одиторско дружество, затрудненията в предоставянето на услуги по задължителен одит в конкретен сектор или за различни сектори, концентрирането на риск от одиторски пропуски и въздействието върху цялостната стабилност на финансовия сектор;

б) нивата на концентрация на пазара, включително в конкретни сектори;

в) резултатите от дейността на одитните комитети;

г) нуждата от приемане на мерки за смекчаване на рисковете, посочени в буква „а“;

7. уведомява органите на прокуратурата при установяване на данни за извършени престъпления;

8. осъществява сътрудничеството със съответните органи на Европейския съюз, с компетентните органи на държавите – членки на Европейския съюз, или на трети държави, отговарящи за задължителния финансов одит;

9. представя на Народното събрание годишен отчет за дейността си не по-късно от 31 юли на следващата година; отчетът съдържа информация и за:

а) дейността на Комисията по отношение на функциите и отговорностите по чл. 71;

б) общите резултати на системата за гарантиране на качеството;

в) обобщена информация за констатациите и заключенията от инспекциите и разследванията по чл. 85, ал. 1;

10. упражнява други правомощия, произтичащи от възложените ѝ с този закон отговорности и функции, с цел подпомагане на общото развитие на одиторската професия в Република България, както и за повишаване на доверието на обществото в нея и резултатите от извършването на задължителния финансов одит.

Администрация на Комисията

Чл. 78. (1) При осъществяване на дейността си Комисията се подпомага от администрация, чиято структура и организация на работа се определят с правилника по чл. 71, ал. 3, т. 1.

(2) Дейността на администрацията се осъществява от държавни служители и от лица, работещи по трудово правоотношение. За работещите по трудово правоотношение се прилага чл. 107а от Кодекса на труда.

(3) За администрацията на Комисията се прилага Законът за администрацията, доколкото не противоречи на този закон.

(4) Инспекциите и разследванията се извършват от оправомощени инспектори от администрацията, които са органи на Комисията.

(5) При извършване на инспекциите и разследванията се прилагат и изискванията на Регламент (ЕС) № 537/2014.

Заседания и решения на Комисията

Чл. 79. (1) Заседанията на Комисията са редовни, когато присъстват председателят и най-малко двама от членовете ѝ. Председателят може да оправомощи член на Комисията да председателства заседание в случай на негово отсъствие.

(2) Комисията приема решения с явно гласуване и с мнозинство от три гласа. Председателят и членовете на Комисията не могат да се въздържат от гласуване.

(3) Решенията за временно отнемане на правото за извършване на финансов одит, за лишаване от правото да се упражнява одиторска дейност и за временно отнемане на правомощията по чл. 36, ал. 1, т. 1-5 се приемат с мнозинство от четири гласа. Тези решения се оповестяват на електронната страница на Комисията с посочване на начина и на мотивите за гласуване за всеки от гласувалите.

Прозрачност на Комисията

Чл. 80. Комисията публикува на електронната си страница:

1. решенията на Комисията;
2. годишен отчет за дейността си по чл. 77, т. 9;
3. ежегодна работна програма по отношение на функциите и отговорностите по чл. 71.

Принципи в дейността на Комисията

Чл. 81. При осъществяване на дейността си Комисията и нейните органи прилагат основните принципи по чл. 4-14 от Административнопроцесуалния кодекс. Информацията, свързана със спазване на изискването по чл. 13 от Административнопроцесуалния кодекс, се публикува на електронната страница на Комисията.

Задължение за опазване на професионална тайна

Чл. 82. (1) Професионална тайна е информацията, която председателят и членовете на Комисията, както и служителите от нейната администрация създават и получават при или по повод осъществяването на дейността им. Професионалната тайна не

представлява служебна тайна по смисъла на Закона за защита на класифицираната информация.

(2) Не е професионална тайна информацията, която подлежи на публично огласяване съгласно този или друг закон.

(3) Председателят и членовете на Комисията, както и служителите от нейната администрация са длъжни да пазят професионалната тайна. Това задължение не се погасява и след напускане на Комисията или на нейната администрация.

(4) Информация, представляваща професионална тайна, може да бъде използвана от Комисията само във връзка с изпълнението на нейните функции.

(5) Информация, представляваща професионална тайна, може да се разкрива само:

1. пред органите на съда, прокуратурата, разследващите органи и полицейските органи при образувано наказателно и административнонаказателно производство;

2. пред Държавна агенция „Национална сигурност“ при условия и по ред, определени със съвместна инструкция, доколкото това е необходимо за изпълнение на функциите им;

3. като обобщени данни по начин, който не позволява индивидуализиране на лицата, за които се отнася.

(6) Информация относно резултатите от инспекции, разследвания и проверки, представляваща професионална тайна, може да бъде обменяна и между Комисията и органите на ИДЕС. Условието и редът за обмен на тази информация се определят с правила, приети от Комисията и от ИДЕС.

Конфликт на интереси при упражняване на надзорни правомощия

Чл. 83. При упражняването на надзорните си правомощия органите на Комисията спазват и изискванията на чл. 26, параграф 5, букви „б“, „в“ и „г“ от Регламент (ЕС) № 537/2014.

Отговорност на Комисията за вреди

Чл. 84. Комисията и нейните служители при упражняване на надзорните си правомощия не носят отговорност за вреди, освен ако са действали умишлено.

Глава девета

**СИСТЕМА ЗА ГАРАНТИРАНЕ НА КАЧЕСТВОТО НА ПРОФЕСИОНАЛНАТА
ДЕЙНОСТ НА РЕГИСТРИРАНИТЕ ОДИТОРИ, ОБЕКТ НА НАДЗОРА**

Раздел I

Обхват и принципи на системата за гарантиране на качеството

Обхват

Чл. 85. (1) Системата за гарантиране на качеството включва извършването на инспекции и разследвания по отношение на:

1. спазване изискванията на приложимите одиторски стандарти при извършването на задължителен финансов одит;

2. съответствие на одиторската документация при извършването на задължителен финансов одит спрямо изискванията на приложимите одиторски стандарти;

3. спазване на етичните норми и изискванията за независимост на регистрирания одитор при извършването на задължителен финансов одит;

4. адекватността на времевите и човешките ресурси, използвани за извършване на задължителен финансов одит, съобразно обхвата и сложността му;

5. адекватността на одиторските възнаграждения, получени за извършването на задължителен финансов одит;

6. адекватността на вътрешната система за контрол на качеството, прилагана от регистрирания одитор;

7. спазване на изискванията на Регламент (ЕС) № 573/2014 от регистрирани одитори, извършващи задължителен финансов одит на финансови отчети на предприятия от обществен интерес;

8. изпълнение на предписанията по чл. 89, ал. 2, т. 2.

(2) Комисията извършва инспекции за гарантиране на качеството на професионалната дейност на регистрираните одитори, разследвания по отношение на услугите по задължителен финансов одит, както и разследвания по отношение на свързаните с одита услуги, предоставени на предприятия от обществен интерес. Разследванията се извършват по сигнали от заинтересовани лица или по инициатива на Комисията.

(3) Комисията може да делегира на ИДЕС дейности, свързани с контрола за гарантиране на качеството на дейността на регистрираните одитори по задължителния финансов одит, одитиращи предприятия, които не са от обществен интерес. Делегирането на тези дейности се извършва с решение на Комисията, прието с мнозинство от четири гласа.

(4) Условиата и редът за извършване на инспекции и разследвания се определят с приети от Комисията правила.

Принципи

Чл. 86. (1) Системата за гарантиране на качеството се изгражда при спазване на следните принципи:

1. надзорът/контролът се осъществява от лица, които са независими от съответните контролирани регистрирани одитори;
2. финансирането на контролните дейности е адекватно, достатъчно и независимо от регистрирани одитори;
3. осигурени са достатъчни ресурси за извършване на необходимите надзорни/контролни дейности;
4. лицата, които извършват надзор/контрол на качеството, да имат подходящо професионално образование и съответстващ опит в областта на финансовия одит и финансовото отчитане и да са преминали обучение за контрол на качеството;
5. липса на конфликт на интереси между лицата, които извършват надзор/контрол на качеството, и регистрирани одитори;
6. инспекциите за гарантиране на качеството са целесъобразни и пропорционални с оглед на мащаба и сложността на дейността на проверявания регистриран одитор.

(2) Конфликт на интереси по смисъла на ал. 1, т. 5 е налице, когато лицата, които извършват надзор/контрол на качеството:

1. и инспектираният/разследваният регистриран одитор са били съдружници в предприятие, чийто предмет на дейност е финансов одит;
2. са извършвали финансови одити на предприятия, чиито финансови отчети са одитирани от проверявания/разследвания регистриран одитор през предходните три години;
3. и инспектираният/разследваният регистриран одитор са свързани лица.

Раздел II

Надзор за гарантиране на качеството на дейността на регистрирани одитори, които извършват задължителен финансов одит на финансови отчети на предприятия от обществен интерес

Инспекции и разследвания

Чл. 87. (1) Инспекции се извършват най-малко веднъж на три години въз основа на оценка на риска.

(2) Инспекциите и разследванията се извършват от екипи, в които участват инспектори от Комисията. В екипите

може да участват и контролъори от ИДЕС, определени от председателя на Комисията.

(3) При инспекция на одиторско дружество се проверяват одиторски ангажименти по задължителен финансов одит, извършени от всеки един регистриран одитор, осъществявал дейност от името на дружеството.

(4) При инспекциите и разследванията може да се проверяват и други предоставяни от регистрираните одитори услуги, свързани с одита.

(5) За извършените инспекции/разследвания се съставя доклад, който се връчва на проверяваните лица, които имат право в 14-дневен срок от връчването да представят възражения. По представените възражения инспекционният екип се произнася със становище.

(6) При извършването на инспекции Комисията и нейните органи изпълняват изискванията и на чл. 26 от Регламент (ЕС) № 537/2014.

(7) Комисията разглежда всеки доклад на заседание в разумен срок от предаването му на председателя заедно със събраните доказателства, с представените възражения и със становището на проверяващия екип по възраженията.

Правомощия и задължения при извършване на инспекция или разследване

Чл. 88. (1) При извършване на инспекция или разследване председателят, членовете и инспекторите на Комисията имат право да изискват:

1. в определени от тях срокове от инспектирания/разследвания регистриран одитор документи, заверени копия на документи, сведения, справки и друга информация, които имат значение за извършване на инспекцията/разследването;

2. в определени от тях срокове от инспектирания/разследвания регистриран одитор писмени обяснения по въпроси, свързани с инспекцията/разследването;

3. заверени копия на документи, сведения и справки от физически и юридически лица извън инспектирания/разследвания регистриран одитор, свързани с инспекцията/разследването;

4. от ИДЕС – представянето на документи, сведения, справки и друга информация, свързана с правомощията на Комисията;

5. от одитните комитети по чл. 107 – представянето на заверени копия на документи, справки и друга информация, свързана с правомощията на Комисията.

(2) Инспектираните/разследваните регистрирани одитори са длъжни да оказват съдействие на органите на Комисията и не могат да се позовават на изискванията за професионална, банкова или друга защитена от закона тайна.

(3) Комисията има право, когато е необходимо за целите на инспекция или разследване, да наема външни експерти за извършване на конкретни задачи. Експертите трябва да имат подходящо професионално образование и опит и да отговарят на изискванията на чл. 86, ал. 1, т. 5.

(4) При извършване на инспекция/разследване органите на Комисията се легитимират със служебна карта.

Нарушения и надзорни мерки

Чл. 89. (1) Комисията прилага надзорни мерки при установяване в резултат от инспекция или разследване на:

1. пропуски и нарушения в дейността на регистрирания одитор в областите по чл. 85, ал. 1;

2. неспазване на задълженията на регистрирания одитор по чл. 31;

3. неспазване на разпоредбите на Регламент (ЕС) № 537/2014;

4. отказ от съдействие при инспекциите и разследванията или възпрепятстване по друг начин на надзора на Комисията.

(2) В случаите по ал. 1 Комисията може:

1. да даде оценка на качеството на професионалната дейност на регистрирания одитор;

2. да даде предписания на регистрирания одитор за преустановяване и отстраняване на допуснати нарушения; предписанията са задължителни за изпълнение;

3. да оповести публично чрез електронната си страница и по друг подходящ начин нарушителя и извършените от него нарушения, установени с влязъл в сила акт;

4. да оповести публично чрез електронната си страница и по друг подходящ начин, че отделен одиторски доклад не отговаря на изискванията на този закон и на Регламент (ЕС) № 537/2014;

5. да отнеме на регистриран одитор правото за извършване на задължителен финансов одит на предприятия от обществен интерес за срок до три години;

6. да отнеме на регистриран одитор правото за извършване на финансов одит за срок до три години;

7. да лиши регистриран одитор от правото да упражнява одиторска дейност и да предприеме действия за отписването му от Регистъра по чл. 20;

8. временно да забрани за срок до три години на регистриран одитор да извършва преглед за контрол на качеството на ангажименти за задължителен финансов одит;

9. да предложи на орган, който упражнява надзор върху дейността на предприятие от обществен интерес, да наложи забрана на член на негов управителен орган за срок до три години да упражнява своите функции, като съответният орган, упражняващ надзор, уведомява Комисията за предприетите мерки в разумен срок.

(3) След изтичане на срока по ал. 2, т. 5-6 може да се извършват инспекции за гарантиране на качеството през следващите три години.

(4) Мерките по ал. 2, т. 3-4 се прилагат, след като решението на Комисията влезе в сила и за срок пет години.

(5) В случай че при ежегодните инспекции или при разследване, извършени в периода по ал. 3, се установи отново нарушение, за което е наложена мярка по ал. 2, т. 5-6, Комисията прилага мярката по т. 7. В този случай лицето, спрямо което е приложена тази мярка, няма право да кандидатства отново за регистриран одитор.

(6) На регистриран одитор, който извърши нарушение по ал. 1, т. 4, се налага мярката по ал. 2, т. 6. При повторно нарушение Комисията прилага мярката по ал. 2, т. 7.

(7) Когато нарушенията по ал. 1 са извършени от регистриран одитор, който осъществява задължителен финансов одит от името на одиторско дружество, надзорни мерки се прилагат както на регистрирания одитор - физическо лице, така и на одиторското дружество.

(8) Мерките съгласно ал. 2, т. 5-7 може да се приложат и по предложение на Управителния съвет на ИДЕС въз основа на негово решение, прието с мнозинство от две трети от неговия състав.

Раздел III

Надзор за гарантиране на качеството на дейността на регистрирани одитори, които не извършват задължителен финансов одит на финансови отчети на предприятия от обществен интерес

Инспекции и разследвания

Чл. 90. (1) Регистрираните одитори, които не извършват задължителен финансов одит на финансови отчети на предприятия

от обществен интерес, подлежат на инспекции за гарантиране на качеството поне веднъж на шест години, въз основа на оценка на риска.

(2) Инспекциите и разследванията по този раздел се извършват по реда на чл. 87-88, като се прилагат съответно разпоредбите на чл. 87, ал. 3-5 и чл. 89, ал. 1.

(3) Лицата, извършващи инспекции съгласно ал. 1, отговарят на изискванията на чл. 86.

(4) Комисията може да извършва разследвания за спазване на изискванията по чл. 85, ал. 1.

(5) По отношение на регистрираните одитори, които не извършват задължителен финансов одит на финансови отчети на предприятия от обществен интерес, се прилагат съответно мерките съгласно чл. 89, ал. 2.

Глава десета

НАДЗОР НАД ДЕЙНОСТТА НА ИДЕС

Обхват на надзора

Чл. 91. Комисията извършва проверки на дейността на ИДЕС за законосъобразното и ефективно упражняване на функциите по чл. 36, ал. 1, т. 1-5 и чл. 85, ал. 3.

Ред за извършване на проверки

Чл. 92. При проверките по чл. 91 в проверяващия екип не участват контролори от ИДЕС, като се прилагат съответно разпоредбите на чл. 88.

Нарушения и надзорни мерки

Чл. 93. (1) При констатиране на допуснати от ИДЕС нарушения на законовите изисквания при упражняване на функциите по чл. 36, ал. 1, т. 1-5 и чл. 85, ал. 3 Комисията може:

1. да разпореди писмено на председателя на ИДЕС да предприеме действия за преустановяване и за отстраняване на нарушенията;

2. да оповести публично чрез електронната си страница и по друг подходящ начин нарушенията;

3. да отправи писмено предупреждение за временно отнемане на функция/функции по чл. 36, ал. 1, т. 1-5 и чл. 85, ал. 3;

4. да отнеме временно функция/функции по чл. 36, ал. 1,
т. 1-5 и
чл. 85, ал. 3.

(2) Мярката по ал. 1, т. 4 се прилага с решение на Комисията, след като преди това са били приложени мерките по ал. 1, т. 1-3 и не са преодолени нарушенията. В този случай Комисията поема осъществяването на отнетите функции за срок до три месеца с възможност за еднократно удължаване с още три месеца. Отнемането на делегирани дейности/функции се извършва с решение на Комисията, прието с мнозинство от четири гласа.

Глава единадесета

ИЗДАВАНЕ И ОБЖАЛВАНЕ НА АКТОВЕ НА КОМИСИЯТА

Изисквания към решенията на Комисията

Чл. 94. Решенията на Комисията за прилагане на надзорни мерки се издават при спазване на изискванията на чл. 59, ал. 1 и 2 от Административнопроцесуалния кодекс.

Съобщаване и връчване

Чл. 95. (1) Решенията на Комисията за прилагане на надзорни мерки се съобщават на адресатите им чрез връчване срещу подпис или чрез препоръчано писмо с обратна разписка. Връчването на регистрирани одитори с препоръчано писмо с обратна разписка се извършва на адреса, посочен в Регистъра по чл. 20.

(2) Когато решението на Комисията не може да бъде връчено по посочения в ал. 1 начин, то се смята за връчено с поставянето му на определено за целта място в сградата на Комисията. Това обстоятелство се удостоверява с протокол, съставен от длъжностни лица, определени със заповед на председателя на Комисията.

Съдебно обжалване

Чл. 96. Решенията на Комисията за прилагане на надзорни мерки с изключение на мерките по чл. 89, ал. 2, т. 1-3 и чл. 93, ал. 1, т. 1-3 подлежат на съдебно обжалване пред Административния съд - София-град, относно тяхната законосъобразност.

Прилагане на Административнопроцесуалния кодекс

Чл. 97. Доколкото в тази глава не се предвидени особени правила, прилагат се съответните разпоредби на Административнопроцесуалния кодекс.

Глава дванадесета

СЪТРУДНИЧЕСТВО И ОБМЕН НА ИНФОРМАЦИЯ С ЕС И С КОМПЕТЕНТНИТЕ ОРГАНИ НА ДРУГИ ДЪРЖАВИ

Раздел I

Сътрудничество и обмен на информация с Европейския съюз и с компетентните органи на държави - членки на Европейския съюз

Цел

Чл. 98. Комисията си сътрудничи с Европейския съюз и със съответните компетентни органи на други държави - членки на Европейския съюз, с цел осъществяване на правомощията им в областта на публичния надзор над регистрираните одитори.

Обмен на информация с Комитета на европейските органи за надзор на одита (КЕОНО)

Чл. 99. Комисията е компетентният орган за сътрудничество и за получаване и предоставяне на информация на КЕОНО съгласно разпоредбите на Регламент (ЕС) № 537/2014.

Обмен на информация с компетентните органи за публичен надзор над регистрираните одитори в другите държави - членки на Европейския съюз, и в трети държави

Чл. 100. (1) Комисията е компетентният орган за сътрудничество и за получаване и предоставяне на информация на компетентните органи за публичен надзор над регистрираните одитори в другите държави - членки на Европейския съюз, и в трети държави.

(2) При постъпили искания от страна на компетентните органи на други държави - членки на Европейския съюз, Комисията незабавно предприема необходимите действия за събиране на исканата информация.

(3) Изискването за професионална тайна по чл. 82 не възпрепятства обмена на поверителна информация между Комисията и компетентните органи на държавите - членки на Европейския съюз.

(4) За получената по реда на тази глава информация от компетентен орган на държава – членка на Европейския съюз, се прилага изискването за професионална тайна по чл. 82 и тя може да се използва от Комисията и от нейната администрация само във връзка с упражняване на правомощията ѝ по този закон.

(5) В случаите, когато Комисията има основателни съмнения, че на територията на друга държава – членка на Европейския съюз, се извършват действия в нарушение на изискванията на Директива 2006/43/ЕО или на Регламент (ЕС) № 537/2014, тя предоставя подробна информация за това на компетентния орган на съответната държава членка.

(6) В случаите, когато Комисията е уведомена от компетентния орган на държава – членка на Европейския съюз, за нарушение на изискванията на Директива 2006/43/ЕО или на Регламент (ЕС) № 537/2014 на територията на Република България, тя предприема необходимите мерки и уведомява съответния компетентен орган на държавата членка за резултатите от тях.

(7) Комисията ежегодно предоставя на Европейския орган за ценни книжа и пазари обобщена информация относно всички административни мерки и всички наложени санкции.

(8) Комисията незабавно информира Европейския орган за ценни книжа и пазари за всички забрани, посочени в чл. 89, ал. 2, т. 5-7.

Разследвания

Чл. 101. (1) Комисията извършва разследване по искане на съответния компетентен орган на друга държава – членка на Европейския съюз.

(2) В случаите по ал. 1 Комисията може да разреши представители на компетентния орган на държавата членка да участват като наблюдатели в разследването, когато е направено такова искане. В тези случаи цялостното извършване на разследването подлежи на пълен контрол от страна на Комисията.

(3) Комисията може да поиска да се извърши разследване от компетентен орган на друга държава – членка на Европейския съюз, на нейна територия, както и нейни членове да участват като наблюдатели в това разследване.

Отказ от предоставяне на информация

Чл. 102. (1) Комисията може да откаже да изпълни искане за информация по чл. 100, за провеждане на разследване или участие на наблюдатели по чл. 101, когато:

1. извършването на разследване или предоставянето на информация може да засегне суверенитета, националната сигурност или обществения ред на Република България;

2. е образувано производство пред органите на съдебната власт в Република България по отношение на същите действия и срещу същите регистрирани одитори, във връзка с които е поискано съдействие;

3. е налице влязло в сила съдебно решение в Република България по отношение на същите действия и същите регистрирани одитори, във връзка с които е поискано съдействие.

(2) В случаите по ал. 1 Комисията уведомява органа, поискал съдействието.

Неприлагане на допълнителни изисквания

Чл. 103. (1) В случай на финансов одит на консолидиран финансов отчет на местно дружество, на одитор или одиторско дружество, извършващо финансов одит на дъщерно дружество, установено в друга държава - членка на Европейския съюз, не се налагат допълнителни изисквания във връзка с финансовия одит относно регистрацията, контрола за гарантиране на качеството, стандартите за одит, професионалната етика и независимостта на регистрирания одитор, който извършва одита на това предприятие.

(2) В случай на финансов одит на финансов отчет на предприятие със седалище в друга държава - членка на Европейския съюз, чиито ценни книжа се търгуват на български регулиран пазар, не се налагат допълнителни изисквания във връзка с финансовия одит относно регистрацията, контрола на гарантиране на качеството, стандартите за одит, професионалната етика и независимостта на регистрирания одитор, който извършва одита на това предприятие.

Раздел II

Сътрудничество и обмен на информация с компетентни органи на трети държави

Предоставяне на работни документи от Комисията

Чл. 104. (1) Комисията може да разреши предоставянето на работни документи, свързани с извършването на финансов одит, или на други документи, държани от регистрираните одитори, на компетентните органи на трета държава, при условие че:

1. работните и другите документи са свързани с извършването на финансов одит на дружества, емитирали ценни

книжа в тази трета държава, или когато дружествата са част от група, която изготвя консолидираните финансови отчети в тази трета държава;

2. предоставянето се осъществява чрез Комисията до компетентните органи на тази трета държава и по тяхно искане;

3. компетентните органи на третата държава отговарят на изисквания, обявени за адекватни от Европейската комисия в съответствие с процедурата, предвидена в чл. 48 от Директива 2006/43/ЕО;

4. са налице действащи договорености въз основа на реципрочност, договорена между Комисията и компетентните органи на третата държава;

5. предоставянето се осъществява при спазване изискванията на глава шеста от Закона за защита на личните данни.

(2) Действащите договорености, посочени в ал. 1, т. 4, трябва да гарантират, че:

1. предоставянето на работни документи, свързани с извършването на финансов одит, или на други документи, държани от регистрираните одитори, се извършва въз основа на обосновано искане от компетентните органи на третата държава, което посочва целите на искането;

2. служителите или лицата, наети от компетентните органи на третата държава, както и другите лица, които получават предоставяните документи, са задължени да спазват изискването за професионална тайна;

3. компетентните органи на третата държава ще използват предоставените документи само за упражняване на своите функции по публичен надзор, инспекции за гарантиране на качеството и разследвания, които отговарят на условията на чл. 29, 30 и 32 от Директива 2006/43/ЕО;

4. искането на компетентните органи на третата държава може да бъде отказано, когато:

а) предоставянето на документите може да засегне суверенитета, сигурността или обществения ред на Република България;

б) е образувано производство пред органите на съдебната власт в Република България по отношение на същите действия и между същите страни, във връзка с които е поискано предоставяне на документите.

(3) Комисията сътрудничи на Европейската комисия при извършване на оценката за адекватността по ал. 1, т. 3 и предприема необходимите действия за изпълнение на решенията на Европейската комисия.

Пряко предоставяне на работни документи от регистрирани одитори

Чл. 105. Чрез неприлагане на изискванията на чл. 104, ал. 1 в изключителни случаи Комисията може да разреши регистрираните одитори да предоставят работни документи, свързани с извършването на задължителен финансов одит, или други документи, държани от тях, пряко на компетентните органи на трета държава, при условие че:

1. е образувано разследване от компетентните органи в тази трета държава;

2. предоставянето не противоречи на изисквания, които регистрираните одитори са длъжни да спазват в съответствие с този закон;

3. са налице действащи договорености с компетентните органи на третата държава, които позволяват на Комисията реципрочен директен достъп до работни документи, свързани с извършването на задължителен финансов одит, или до други документи на регистрирани одитори от тази трета държава;

4. запитващият компетентен орган на третата държава информира предварително Комисията за всяко искане за пряко предоставяне на документи, като посочва причините за това;

5. са спазени условията по чл. 104, ал. 2.

Уведомяване на Европейската комисия

Чл. 106. Комисията уведомява Европейската комисия за действащите договорености по чл. 104, ал. 1, т. 4 и чл. 105.

ЧАСТ ЧЕТВЪРТА

ОДИТЕН КОМИТЕТ В ПРЕДПРИЯТИЯТА ОТ ОБЩЕСТВЕН ИНТЕРЕС

Формиране на одитен комитет

Чл. 107. (1) Във всяко предприятие от обществен интерес се създава одитен комитет.

(2) Членовете на одитния комитет се избират от общото събрание на акционерите или съдружниците по предложение на председателя на управителния съвет или съвета на директорите или на управителя на предприятието. За членове на одитния комитет могат да се избират и членове на надзорния орган на предприятието или членове на управителния орган, които не са изпълнителни членове на органите на управление.

(3) За членове на одитния комитет се избират лица, които притежават образователна квалификационна степен „магистър“, познания в областта, в която работи предприятието, като поне един от членовете трябва да има не по-малко от пет години професионален стаж в областта на счетоводството или одита.

(4) Мнозинството от членовете на одитния комитет са независими от предприятието от обществен интерес. Независим член на одитен комитет не може да е:

1. член на управителния орган, на надзорния орган или служител на предприятието;

2. лице, което е в трайни търговски отношения с предприятието;

3. член на управителен или надзорен орган, прокурист или служител на лице по т. 2;

4. свързано лице с друг член на управителен или надзорен орган на предприятието от обществен интерес.

(5) Липсата на обстоятелствата по ал. 4 се установява с писмена декларация, подадена преди датата на избора до общото събрание от всяко номинирано лице за член на одитен комитет. Когато едно или повече от тези обстоятелства възникнат след избора, съответният член на одитния комитет незабавно уведомява писмено управителните и надзорните органи на предприятието и прекратява изпълняването на функциите си, като на негово място на следващото общо събрание се избира нов член.

(6) Председателят на одитния комитет се избира от неговите членове. Председателят също трябва да отговаря на изискванията по ал. 4.

(7) Общото събрание на акционерите или съдружниците одобрява статут на одитния комитет, в който се определят неговите функции, права и отговорности по отношение на финансовия одит, вътрешния контрол и вътрешния одит, както и взаимоотношенията му с органите за управление.

(8) С решение на общото събрание на акционерите или съдружниците могат да се създават одитни комитети и в други предприятия.

Права и задължения на одитния комитет

Чл. 108. (1) Одитният комитет:

1. информира управителните и надзорните органи на предприятието за резултатите от задължителния одит и пояснява по какъв начин задължителният одит е допринесъл за достоверността на финансовото отчитане, както и ролята на одитния комитет в този процес;

2. наблюдава процеса на финансово отчитане и представя препоръки и предложения, за да се гарантира неговата ефективност;

3. наблюдава ефективността на вътрешната контролна система, на системата за управление на риска и на дейността

по вътрешен одит по отношение на финансовото отчитане в одитираното предприятие;

4. наблюдава задължителния одит на годишните финансови отчети, включително неговото извършване, като взема предвид констатациите и заключенията на Комисията по прилагането на чл. 26, параграф 6 от Регламент (ЕС) № 537/2014;

5. проверява и наблюдава независимостта на регистрираните одитори в съответствие с чл. 22, 22а, 22б, 24а и 24б от Директива 2006/43/ЕС, както и с чл. 6 от Регламент (ЕС) № 537/2014, и по-специално целесъобразността на предоставянето на услуги извън одита на одитираното дружество в съответствие с чл. 5 от същия регламент;

6. отговаря за процедурата за подбор на регистрирания одитор и препоръчва назначаването му с изключение на случаите, когато одитираното предприятие разполага с комисия за подбор;

7. уведомява Комисията, както и управителните и надзорните органи на предприятието за всяко дадено одобрение по чл. 64, ал. 3 в 7-дневен срок;

8. отчита дейността си пред органа по назначаване;

9. изготвя и предоставя на Комисията в срок до 30 юни годишен доклад за дейността си.

(2) Управителният орган на предприятието осигурява достатъчни ресурси на одитния комитет за ефективно изпълнение на задълженията му.

(3) Членовете на управителните и надзорните органи и служителите на предприятието са длъжни да оказват съдействие на одитния комитет при изпълнение на дейността му, включително да предоставят в разумни срокове поисканата от него информация.

Наблюдение, оценка и мерки на Комисията по отношение дейността на одитните комитети

Чл. 109. (1) Комисията извършва редовно наблюдение на качеството, развитието и конкуренцията на пазара на предоставяне на услуги във връзка със задължителния одит на предприятията от обществен интерес съгласно изискванията на чл. 27 от Регламент (ЕС) № 537/2014.

(2) Комисията може да издава методически указания и насоки по отношение дейността на одитните комитети в предприятията от обществен интерес.

ЧАСТ ПЕТА

АДМИНИСТРАТИВНОНАКАЗАТЕЛНИ РАЗПОРЕДБИ

Административни нарушения и наказания

Чл. 110. (1) Регистриран одитор се наказва с глоба или с имуществена санкция в размер до 10 на сто от общия обем на нетните приходи от продажби за предходната финансова година спрямо датата на установяване на нарушението, но не по-малко от 2000 лв., когато при инспекция или разследване се установи, че:

1.е издал одиторски доклад с одиторско мнение или отказ от издаване на мнение, което не съответства на доказателствата, събрани при извършване на финансовия одит;

2.не е спазил изискванията на приложимите одиторски стандарти, което е повлияло отрицателно върху резултатите от работата му и върху издаденото от него одиторско мнение;

3.не е спазил изискванията за независимост и липса на конфликт на интереси;

4.не е спазил изискванията за максимален период за извършване на задължителен финансов одит на финансов отчет на предприятие от обществен интерес по чл. 65;

5.не е спазил изискванията за ограничения на възнагражденията по чл. 66;

6.не е спазил ограниченията и забраните за предоставяне на услуги, различни от одита, по чл. 64;

7.откаже или не съдейства при извършването на инспекция и разследване или възпрепятства по друг начин функциите на Комисията или на ИДЕС;

8.не е спазил изискванията за опазване на професионалната тайна по чл. 11;

9.не е спазил изискванията за съхраняване на одиторската документация по чл. 31, ал. 1, т. 10;

10.не е издал одиторски доклад за задължителен финансов одит в предприятие от обществен интерес по негова вина, ако не са налице основателни причини по чл. 49, ал. 2, или при отказ да продължи изпълнението на договора за одит, както и при неиздаване на одиторски доклад в определения срок, който поради датата на неговото по-късно издаване не може да изпълни целта, с която е бил възложен одитът;

11.не е представил в срока по чл. 11 от Регламент (ЕС) № 537/2014 допълнителен доклад за одитния комитет или е предаден такъв доклад с невярно или с непълно съдържание;

12.не е предоставил на Комисията информацията, изисквана периодично или при наличието на посочени в закона обстоятелства, след изтичането на един месец от определения срок, или е предоставил непълна или невярна информация;

13. не е изпълнил задължението за докладване на компетентен орган, осъществяващ надзор над предприятие от обществен интерес, както и на Комисията, или е предоставил непълна или невярна информация, изискуема по чл. 61;

14. не е изпълнил предписанията, дадени от Комисията или от ИДЕС, по реда на чл. 89, ал. 2, т. 2;

15. не е изпълнил задължението да публикува годишен доклад за прозрачност или когато публикуваният доклад съдържа непълна или невярна информация спрямо изискванията на чл. 62;

16. не е изпълнил задълженията по чл. 56, ал. 6-7 за създаване и попълване на досиета или същите са непълни или се водят по неправилен начин;

17. не е извършил преглед за контрол на качеството в съответствие с изискванията на чл. 8 от Регламент (ЕС) № 537/2014;

18. е извършил преглед за контрол на качеството по реда на чл. 8 от Регламент (ЕС) № 537/2014 и е издаден одиторски доклад с одиторско мнение или отказ от издаване на мнение, което не съответства на доказателствата, събрани при извършването на задължителния финансов одит, и това не е отразено адекватно от извършващия прегледа преди издаване на одиторския доклад;

19. не е изпълнил задължението за предоставяне на заместващия регистриран одитор на изискуемата информация в съответствие с изискванията на чл. 31, ал. 1, т. 4 и/или ал. 2, т. 2.

(2) Регистриран одитор се наказва с глоба или имуществена санкция в размер от 500 до 5000 лв., когато при инспекция или разследване се установи, че:

1. не са спазени други изисквания на приложимите одиторски стандарти, непосочени в ал. 1;

2. не е предоставена на Комисията информацията, изисквана периодично или при наличието на обстоятелства, посочени в закона, преди изтичането на един месец от определения срок;

3. не са спазени други задължения по този закон.

(3) Когато нарушенията по ал. 1 или 2 са извършени от регистриран одитор, който извършва задължителен финансов одит и свързани с одита услуги от името на одиторското дружество, наказание се налага както на регистрирания одитор – физическо лице, така и на одиторското дружество, от чието име е извършен одитът.

(4) Когато председателят на управителния съвет или на надзорния съвет или управителят на предприятие от обществен интерес не изпълни задължението си по чл. 107, ал. 2, се наказва с глоба в размер от 500 до 5000 лв.

(5) Когато предприятие от обществен интерес не изпълни задължението си по чл. 107, ал. 2 за създаване на одитен комитет, същото се наказва с имуществена санкция в размер от 2000 до 20 000 лв.

(6) Когато предприятие от обществен интерес не изпълни задължението си по чл. 107, ал. 7 за одобряване статут на одитния комитет, същото се наказва с имуществена санкция в размер от 2000 до 20 000 лв.

(7) Когато нарушение по ал. 1-6 е извършено повторно, се налага глоба или имуществена санкция в двоен размер.

(8) Актовете за установяване на нарушенията се съставят от инспекторите на Комисията и от оправомощени от председателя ѝ контролори от ИДЕС, на които е възложено извършването на инспекцията/разследването.

(9) Наказателните постановления се издават от председателя на Комисията.

(10) Съставянето на актовете, издаването, обжалването и изпълнението на наказателните постановления се извършват съгласно Закона за административните нарушения и наказания.

Публикуване на информация за наложените административни наказания и предприетите административни мерки

Чл. 111. (1) Комисията публикува на електронната си страница всички наложени и влезли в сила административни наказания и надзорни мерки, като се посочва информация за вида и естеството на нарушението и за самоличността на физическото или юридическото лице, по отношение на което същите са наложени.

(2) Комисията публикува информацията по ал. 1 на анонимна основа, когато:

1. санкцията е наложена на физическо лице и след предварителна оценка на пропорционалността на публикуването на лични данни се установи, че това публикуване е непропорционално;

2. публикуването би застрашило стабилността на финансовите пазари или текущо разследване;

3. публикуването би причинило непропорционални вреди на засегнатите институции или лица.

ДОПЪЛНИТЕЛНИ РАЗПОРЕДБИ

§ 1. По смисъла на този закон:

1. „Дейност, аналогична на финансов одит“ е дейността като инспектор в Комисията.

2. „Добра репутация“ – изискването за добра репутация е изпълнено, когато регистрираният одитор – физическо лице, или съдружниците, членовете на управителните или контролните органи на одиторско дружество, не са осъждани за умишлено престъпление от общ характер и не са лишени от право да упражняват одиторска професия или дейност или други подобни професии или дейности в областта на финансите и счетоводството, и не са лишени от право да заемат материалноотговорна длъжност.

3. „Държава членка по произход“ е държавата – членка на Европейския съюз, която е дала разрешение на регистриран одитор или одиторско дружество да извършва финансов одит в тази държава съгласно националното ѝ законодателство в съответствие с изискванията на чл. 3, параграф 1 от Директива 2006/43/ЕС.

4. „Експерт“ е физическо лице със специфични познания за финансовите пазари, финансовото отчитане, одитиране или други области, свързани с проверките и практиката на извършваните одити по този закон.

5. „Заинтересовано лице“ е лице, което притежава правен интерес от дейността на регистриран одитор, Комисията или ИДЕС.

6. „Инспектор“ е лице, което е в служебни или в извънтрудови правоотношения с Комисията, има подходящо професионално образование и съответстващ опит в областта на финансовия одит и финансовото отчитане, не упражнява дейност, свързана с финансовия одит, и е преминало обучение за контрол на качеството на дейността на регистрираните одитори.

7. „Инспекция“ е съвкупност от процедури за преглед на работата на регистрираните одитори с цел да се гарантира качеството на дейността им и включва оценка за спазването на приложимите одиторски стандарти и на изискванията за независимост, на количеството и качеството на изразходваните ресурси, на полученото одиторско възнаграждение и на системата за вътрешен контрол на качеството. Инспекциите могат да са планови и извънпланови, както и пълни и тематични.

8. „Комисия за подбор“ е комисия, в която акционерите или съдружниците имат съществено влияние и която е натоварена със задачата да направи препоръка относно избора на одитор.

9. „Компетентни органи на трети държави“ са органите, които отговарят за публичния надзор или за одобряването и регистрацията на лицата, извършващи одит на годишните финансови отчети в държави, които не са членки на Европейския съюз.

10. „Компетентен орган“ е органът или органите, определени със закон, на които са възложени регулирането и/или надзорът над дейността на регистрираните одитори или конкретни

функции от регулирането или надзора. Позоваването на „компетентен орган“ в конкретен член означава позоваване на органа, отговарящ за функциите, посочени в същия член.

11. „Контрольор“ е лице – член на ИДЕС, преминало обучение за контрол на качеството на дейността на регистрираните одитори и утвърдено от Съвета за контрол по качеството на одиторските услуги при ИДЕС.

12. „Лице, което не упражнява дейност, свързана с финансовия одит“ е всяко физическо лице, което по време на участието си в публичния надзор и през 3-годишния период, непосредствено предхождащ това му участие, не е извършвало финансов одит по смисъла на този закон, не е притежавало дялове, акции или други ценни книжа, емитирани от одиторско предприятие, не е било член на управителен или контролен орган на одиторско дружество и не е било наето от одиторско дружество или свързано по друг начин с него такова дружество.

13. „Лице на ръководна длъжност“ е лице, чиято длъжност включва изпълнение на функции по ръководство и контрол на структурни звена, които имат пряко отношение към осъществяване на основния предмет на дейност на предприятието.

14. „Нарушение на независимостта на регистрирания одитор и конфликт на интереси“ е налице, когато разумна и информирана трета страна, отчитайки всички конкретни факти и обстоятелства, би стигнала вероятно до заключение, че почитеността, обективността и професионалният скептицизъм на регистрирания одитор или на член на одиторския екип са били компрометирани.

15. „Нетни приходи от продажби“ са общите суми от продажби, получени от дейността на регистрирания одитор, намалени с търговските отстъпки, данъка върху добавената стойност и други данъци, пряко свързани с приходите. Когато регистрираният одитор упражнява одиторска дейност пряко, нетните приходи от продажби за целите на закона обхващат общите суми от продажби, получени от физическото лице пряко, от дейността на търговското дружество, чрез което предоставя одиторски услуги, както и от участието му в гражданско дружество по Закона за задълженията и договорите, когато е приложимо.

16. „Области, свързани с финансовия одит“ са вътрешният одит, външният одит в публичния сектор и счетоводството.

17. „Одитор на група“ е регистриран одитор, който извършва финансов одит на консолидирани финансови отчети на предприятие.

18. „Одитор от трета държава“ е физическо лице, което извършва финансов одит на годишни финансови отчети на

предприятие, учредено в трета държава, и което е различно от лице, регистрирано в която и да е държава членка.

19. „Одиторска мрежа“ е обединение, към което принадлежи регистриран одитор или одиторското дружество и което има за цел сътрудничество, подялба на приходи или разходи, или съсобственост на акции, контрол или управление, общи политики и процедури за контрол на качеството, обща бизнес стратегия, използване на обща фирма или на значителна част от професионалните ресурси.

20. „Одиторска професия“ е професията на регистрираните одитори по предоставянето на услуги по финансов одит, свързани с одита услуги или аналогични на тях, пряко или чрез одиторско дружество.

21. „Одиторски ангажимент“ е ангажимент за финансов одит.

22. „Одиторско дружество от трета държава“ е предприятие, независимо от правно-организационната му форма, което извършва финансов одит на годишни финансови отчети на предприятие, учредено в трета държава, и което е различно от предприятието, регистрирано като одиторско дружество в която и да е държава членка.

23. „Опит в областта на финансовия одит“ е опитът в областта на счетоводството, финансовото отчитане и одита.

24. „Основен предмет на дейност“ е дейността на търговското дружество, когато общата стойност на нетните приходи от продажби от тази дейност представлява повече от 50 на сто от общата стойност на нетните приходи от продажби за отчетния период.

25. „Отговорен одитор“ е:

а) одитор, определен от одиторското дружество за ръководещ и основно отговорен за извършването на финансов одит от името на одиторското дружество, или

б) одитор, определен от одиторското дружество за ръководещ и основно отговорен за извършването на финансов одит на финансовите отчети на групата, и одитор, определен като ръководещ и основно отговорен за извършването на одита на финансовите отчети на основните дъщерни компании, в случай на одит на група, или

в) одитор, който подписва одиторския доклад.

26. „Предприятие“ е предприятие по смисъла на чл. 2 от Закона за счетоводството.

27. „Повторно“ е нарушението, извършено в едногодишен срок от издаването на наказателното постановление, с което на нарушителя е наложено наказание за същото по вид нарушение.

28. „Предприятие от обществен интерес“ са предприятията по смисъла на § 1, т. 22 от Допълнителните разпоредби на Закона за счетоводството.

29. „Приложима рамка за финансово отчитане“ е възприетата от предприятието рамка за финансово отчитане при изготвяне на финансовия отчет, която е подходяща от гледна точка на естеството на предприятието и целта на финансовия отчет или която се изисква от закон или от друг нормативен акт. Приложимата рамка за финансово отчитане определя формата и съдържанието на финансовия отчет.

30. „Приложима счетоводна база“ са счетоводните стандарти, представляващи общата рамка за изготвяне на годишните финансови отчети съгласно глава четвърта от Закона за счетоводството.

31. „Професионален скептицизъм“ е такова поведение, при което се поставя под въпрос и се отделя повишено внимание на условия, които може да са показателни за евентуални неточности, дължащи се на грешка или измама, както и критична оценка на одитните данни.

32. „Професионална дейност на член на ИДЕС“ е дейността по предоставянето на услуги, изискващи счетоводни или свързани с тях умения, извършвани от членовете на ИДЕС, включващи ангажименти за финансов одит, за преглед на финансова информация и за изразяване на сигурност, различни от одит или преглед, по договорени процедури и за компилация.

33. „Професионална дейност на регистрирания одитор“ е дейността по задължителен финансов одит и свързани с одита услуги по смисъла на този закон.

34. „Професионална преценка“ е компетентно, адекватно и съответно на обстоятелствата прилагане на полученото практическо обучение, знанията и опита на регистрирания одитор в съответствие с одиторските стандарти, етичните изисквания и приложимата счетоводна база при вземането на решения при извършването на финансов одит.

35. „Разследване“ е изпълнението на съвкупност от процедури за преглед на работата на регистрираните одитори с цел разкриване и оценяване на неправилно изпълнение на ангажименти за финансов одит и свързани с одита услуги спрямо изискванията на приложимите одиторски стандарти и на законовите разпоредби.

36. „Разумна сигурност“ е висока степен на сигурност, изразена позитивно в одиторския доклад като уверение, че информацията – обект на одита, не съдържа съществени пропуски, грешки и недостатъци.

37. „Регистриран одитор“ е физическо лице или одиторско дружество, вписано в Регистъра по чл. 20, което има

право да подписва одиторски доклади с мнение върху финансови отчети.

38. „Регистриран одитор от държава – членка на Европейския съюз“ е физическо лице или одиторско дружество, което е придобило право в държава – членка на Европейския съюз, да подписва одиторски доклади с мнение върху годишните финансови отчети на предприятия.

39. „Ръководство“ са лицата, управляващи и представляващи одитираното предприятие.

40. „Свързани с одита услуги“ са:

а) одити на финансови отчети, изготвени в съответствие с рамки със специално предназначение за регулаторни или надзорни цели, на предприятия от обществен интерес;

б) ангажименти за изразяване на сигурност, предназначени за широк кръг потребители и различни от одити или прегледи на историческа финансова информация, на предприятия от обществен интерес;

в) ангажименти за изразяване на сигурност относно отчети за парникови газове.

41. „Свързани лица“ са лицата по смисъла на § 1, т. 3 от Допълнителните разпоредби на Данъчно-осигурителния процесуален кодекс.

42. „Тесни връзки“ са връзки със значението, предвидено в член 4, параграф 1, точка 38 от Регламент (ЕС) № 537/2014 на Европейския парламент и на Съвета от 16 април 2014 година относно специфични изисквания по отношение на задължителния одит в предприятия от обществен интерес.

43. „Условно възнаграждение“ – условни са възнагражденията за одиторски ангажименти, изчислени върху предварително определена основа, свързана с резултата от дадена сделка или от извършената работа. Възнагражденията не се смятат за условни, когато са определени от съд или от компетентен орган.

44. „Финансови инструменти“ са финансовите инструменти съгласно чл. 3 от Закона за пазарите на финансови инструменти.

45. „Широк кръг потребители“ са неограничен брой лица, различни от ръководството на одитираното предприятие и/или от посочените в договора за съответната услуга конкретни потребители на финансовата информация.

§ 2. Този закон въвежда изискванията на Директива 2006/43/ЕС на Европейския парламент и на Съвета от 17 май 2006 г. относно задължителния одит на годишните счетоводни отчети и на консолидираните отчети, изменена с Директива 2014/56/ЕС на Европейския парламент и на Съвета от 16 април 2014 г., и мерки

за прилагане на Регламент (ЕС) № 537/2014 на Европейския парламент и на Съвета от 16 април 2014 г. относно специфични изисквания по отношение на задължителния одит в предприятия от обществен интерес, както и определени изисквания на Директива 2013/34/ЕС на Европейския парламент и на Съвета от 26 юни 2013 г. относно годишните финансови отчети, консолидираните финансови отчети и свързаните доклади на някои видове предприятия, и за изменение на Директива 2006/43/ЕО на Европейския парламент и на Съвета, и за отмяна на директиви 78/660/ЕО и 83/349/ЕО на Съвета (ОВ, L 182/19 от 29 юни 2013 г.).

ПРЕХОДНИ И ЗАКЛЮЧИТЕЛНИ РАЗПОРЕДБИ

§ 3. Този закон отменя Закона за независимия финансов одит (обн., ДВ, бр. 101 от 2001 г.; изм. и доп., бр. 91 от 2002 г., бр. 96 от 2004 г., бр. 77 и 105 от 2005 г., бр. 30, 33, 62 и 105 от 2006 г., бр. 67 от 2008 г., бр. 95 от 2009 г., бр. 54 от 2010 г., бр. 99 от 2011 г., бр. 38, 60 и 102 от 2012 г., бр. 15 от 2013 г. и бр. 61 и 95 от 2015 г.).

§ 4. Мандатите на председателя и на членовете на Комисията за публичен надзор на регистрираните одитори, избрани съгласно отменения Закон за независимия финансов одит, се запазват при действието на този закон.

§ 5. Одитните ангажименти, поети преди 16 юни 2016 г., могат да продължат да се изпълняват до достигането на максималната продължителност, посочена в чл. 65.

§ 6. В срок до шест месеца от влизането в сила на закона Комисията и Институтът на дипломираните експерт-счетоводители съобразяват дейността си с неговите изисквания, като внасят промени в актовете си, съответно приемат нови актове и ги публикуват на своите интернет страници.

§ 7. Актовете на Комисията и на Института на дипломираните експерт-счетоводители запазват действието си, доколкото не противоречат на закона.

§ 8. Незавършените административнонаказателни производства, инспекции и разследвания до влизането в сила на този закон, се довършват по реда на отменения Закон за независимия финансов одит.

§ 9. В Кодекса за застраховането (ДВ, бр. 102 от 2015 г.) се правят следните изменения и допълнения:

1. В чл. 101:

а) алинея 1 се изменя така:

„(1) Годишните финансови отчети на застраховател, съответно презастраховател, застрахователен холдинг и финансов холдинг със смесена дейност със седалище в Република България, както и годишни справки, доклади и приложения по чл. 126, ал. 1 се проверяват и заверяват съвместно от две одиторски дружества, които са регистрирани одитори съгласно Закона за независимия финансов одит.“;

б) алинея 3 се изменя така:

„(3) Не може да бъде одитор по ал. 1 одиторско дружество, при което на регистрираните одитори, които ще извършат заверката от негово име, е отнемана правоспособност като одитор в България или в друга държава членка.“;

в) алинея 4 се отменя.

2. Създава се чл. 101а:

„Утвърждаване на одитори

Чл. 101а. (1) Застрахователите, презастрахователите, застрахователните холдинги и финансовите холдинги със смесена дейност със седалище в Република България избират одиторите по чл. 101 след предварително съгласуване на избора с Комисията за финансов надзор.

(2) Когато в срок от 14 дни от датата на искането за съгласуване Комисията за финансов надзор не е направила възражение, се приема, че предложението за избор на одитор е съгласувано.

(3) Критериите за съгласуване избора на одитори по ал. 1 се приемат от Комисията за финансов надзор.“

3. В чл. 126, ал. 3 думите „специализираното одиторско предприятие“ се заменят с „одиторите“.

4. В чл. 587, ал. 3:

а) в т. 1 думите „одиторското предприятие“ се заменят с „одиторите по чл. 101, ал. 1“;

б) в т. 10 думите „одиторско предприятие“ се заменят с „регистрирани одитори съгласно Закона за независимия финансов одит“.

5. В чл. 599, ал. 3 и 4 думите „одиторското предприятие“ се заменят с „одиторите по чл. 101, ал. 1“.

§ 10. В Кодекса за социално осигуряване (обн., ДВ, бр. 110 от 1999 г.; Решение № 5 на Конституционния съд от 2000 г. – бр. 55 от 2000 г.; изм. и доп., бр. 64 от 2000 г., бр. 1, 35 и 41 от 2001 г., бр. 1, 10, 45, 74, 112, 119 и 120 от 2002 г., бр. 8, 42, 67, 95, 112 и 114 от 2003 г., бр. 12, 21, 38, 52, 53, 69, 70, 112 и 115 от 2004 г., бр. 38, 39, 76, 102, 103, 104 и 105 от 2005 г., бр. 17, 30, 34, 56, 57, 59 и 68 от 2006 г.;

попр., бр. 76 от 2006 г.; изм. и доп., бр. 80, 82, 95, 102 и 105 от 2006 г., бр. 41, 52, 53, 64, 77, 97, 100, 109 и 113 от 2007 г., бр. 33, 43, 67, 69, 89, 102 и 109 от 2008 г., бр. 23, 25, 35, 41, 42, 93, 95, 99 и 103 от 2009 г., бр. 16, 19, 43, 49, 58, 59, 88, 97, 98 и 100 от 2010 г.; Решение № 7 на Конституционния съд от 2011 г. – бр. 45 от 2011 г.; изм. и доп., бр. 60, 77 и 100 от 2011 г., бр. 7, 21, 38, 40, 44, 58, 81, 89, 94 и 99 от 2012 г., бр. 15, 20, 70, 98, 104, 106, 109 и 111 от 2013 г., бр. 1, 18, 27, 35, 53 и 107 от 2014 г. и бр. 12, 14, 22, 54, 61, 79, 95, 98 и 102 от 2015 г.) се правят следните изменения и допълнения:

1. В чл. 187:

а) в ал. 1 думите „двама регистрирани одитори или от специализирано одиторско предприятие“ се заменят със „съвместно от две одиторски дружества, които са регистрирани одитори съгласно Закона за независимия финансов одит“;

б) в ал. 2 думите „и специализираните одиторски предприятия“ се заличават.

2. Създава се чл. 187а:

„Избор и назначаване на одитори

Чл. 187а. (1) Пенсионноосигурителните дружества избират одиторите по чл. 187 след предварително съгласуване на избора с Комисията за финансов надзор.

(2) Когато в срок 14 дни от датата на искането за съгласуване Комисията за финансов надзор не е направила възражение, се приема, че предложението за избор на одитор е съгласувано.

(3) Критериите за съгласуване избора на одитори по ал. 1 се приемат от Комисията за финансов надзор.“

§ 11. В Закона за кредитните институции (обн., ДВ, бр. 59 от 2006 г.; изм. и доп., бр. 105 от 2006 г., бр. 52, 59 и 109 от 2007 г., бр. 69 от 2008 г., бр. 23, 24, 44, 93 и 95 от 2009 г., бр. 94 и 101 от 2010 г., бр. 77 и 105 от 2011 г., бр. 38 и 44 от 2012 г., бр. 52, 70 и 109 от 2013 г., бр. 22, 27, 35 и 53 от 2014 г., бр. 14, 22, 50, 62 и 94 от 2015 г. и бр. 33 от 2016 г.) се правят следните изменения и допълнения:

1. В чл. 76:

а) в ал. 1 думите „специализирано одиторско предприятие, което е регистриран одитор“ се заменят със „съвместно от две одиторски дружества, които са регистрирани одитори“;

б) в ал. 4 думата „одитор“ се заменя с „одитори“;

в) в ал. 6 думата „одитор“ се заменя с „одитори“ и се създава изречение второ:

„Критериите за съгласуване избора на одитори по ал. 4 се приемат от Българската народна банка.“;

г) в ал. 7 думите „одиторът дава“ се заменят с „одиторите дават“, а думите „Одиторът извършва преглед и изразява“ се заменят с „Одиторите извършват преглед и изразяват“.

2. В чл. 77, ал. 1, т. 4 думите „одиторът да завери“ се заменят с „одиторите да заверят“.

3. В чл. 78, ал. 1 думите „от специализирано одиторско предприятие, което е регистриран одитор“ се заменят със „съвместно от две одиторски дружества“.

§ 12. В Закона за счетоводството (ДВ, бр. 95 от 2015 г.) се правят следните изменения и допълнения:

1. В чл. 38 се създава ал. 11:

„(11) В срок до 31 юли на текущата година Агенцията по вписванията предоставя в електронен вид на Националната агенция за приходите списък с предприятията, които не са публикували годишните си финансови отчети за предходната година в срока по ал. 1 и 2. Списъкът трябва да съдържа наименованието на предприятието и код по БУЛСТАТ. В срок до 30 септември на текущата година Националната агенция за приходите предприема необходимите мерки за извършването на проверки и установяване на нарушения по чл. 74 от закона.“

2. В чл. 74, ал. 1 след думите „не публикува финансов отчет“ се добавя „в сроковете по чл. 38“.

3. В § 1, т. 22 от Допълнителните разпоредби буква „л“ се изменя така:

„л) ВиК оператори по смисъла на чл. 2, ал. 1 от Закона за регулиране на водоснабдителните и канализационните услуги, които са средни и големи предприятия.“

§ 13. В Закона за дейността на колективните инвестиционни схеми и на други предприятия за колективно инвестиране (обн., ДВ, бр. 77 от 2011 г.; изм. и доп., бр. 21 от 2012 г., бр. 109 от 2013 г., бр. 27 от 2014 г. и бр. 22 и 34 от 2015 г.) се правят следните изменения:

1. В чл. 150:

а) в ал. 1 думите „независим одитор“ се заменят с „регистриран одитор съгласно Закона за независимия финансов одит“;

б) в ал. 2 думите „независимия одитор“ се заменят с „регистрирания одитор“;

в) в ал. 3 думите „независим одитор“ и „независимият одитор“ се заменят съответно с „регистриран одитор“ и „регистрираният одитор“.

2. В чл. 151, ал. 1, т. 3 думите „независимия одитор“ се заменят с „регистрирания одитор“.

§ 14. В Закона за допълнителния надзор върху финансовите конгломерати (обн., ДВ, бр. 59 от 2006 г.; изм. и доп., бр. 52 от 2007 г., бр. 77 и 105 от 2011 г., бр. 70 от 2013 г., бр. 27 от 2014 г. и бр. 102 от 2015 г.) се правят следните изменения:

1. В чл. 19, ал. 2 думите „независим одитор“ се заменят с „регистриран одитор съгласно Закона за независимия финансов одит“.

2. В чл. 20, ал. 1, т. 7 думите „независим одитор“ се заменят с „регистриран одитор“.

§ 15. В чл. 23, ал. 1 от Закона за платежните услуги и платежните системи (обн., ДВ, бр. 23 от 2009 г.; изм. и доп., бр. 24 и 87 от 2009 г., бр. 101 от 2010 г., бр. 105 от 2011 г., бр. 103 от 2012 г. и бр. 57 и 102 от 2015 г.) думите „специализирано одиторско предприятие“ се заменят с „одиторско дружество“.

§ 16. В чл. 26, ал. 3 от Закона за филмовата индустрия (обн., ДВ, бр. 105 от 2003 г.; изм. и доп., бр. 28, 94 и 105 от 2005 г., бр. 30, 34 и 80 от 2006 г., бр. 53 и 98 от 2007 г., бр. 42 и 74 от 2009 г., бр. 99 от 2010 г.; Решение № 1 на Конституционния съд от 2011 г. – бр. 31 от 2011 г.; изм. и доп., бр. 82 от 2012 г. и бр. 15 и 68 от 2013 г.) думите „независим финансов одитор“ се заменят с „регистриран одитор съгласно Закона за независимия финансов одит“.

§ 17. В Закона за пощенските услуги (обн., ДВ, бр. 64 от 2000 г.; изм. и доп., бр. 112 от 2001 г., бр. 45 и 76 от 2002 г., бр. 26 от 2003 г., бр. 19, 88, 99 и 105 от 2005 г., бр. 34, 37, 80 и 86 от 2006 г., бр. 41, 53 и 109 от 2007 г., бр. 109 от 2008 г., бр. 35, 87 и 93 от 2009 г., бр. 101 и 102 от 2010 г., бр. 105 от 2011 г., бр. 38 от 2012 г. и бр. 61 от 2014 г.) се правят следните изменения:

1. В чл. 29а, ал. 3 думата „одитор“ се заменя с „регистриран одитор съгласно Закона за независимия финансов одит“.

2. В чл. 29б, ал. 5 думите „независим одитор“ се заменят с „регистриран одитор“.

§ 18. В чл. 80, ал. 7 от Закона за банковата несъстоятелност (обн., ДВ, бр. 92 от 2002 г.; изм. и доп., бр. 67 от 2003 г., бр. 36 от 2004 г., бр. 31 и 105 от 2005 г., бр. 30, 34, 59 и 80 от 2006 г., бр. 53 и 59 от 2007 г., бр. 67 от 2008 г., бр. 105 от 2011 г., бр. 98 от 2014 г., бр. 22, 41, 50, 61, 62 и 94 от 2015 г. и бр. 33 от 2016 г.) думите „специализирано одиторско предприятие“ се заменят с „одиторско дружество, което е регистрирано съгласно Закона за независимия финансов одит“.

§ 19. В Закона за горите (обн., ДВ, бр. 19 от 2011 г.; изм. и доп., бр. 43 от 2011 г., бр. 38, 60, 82 и 102 от 2012 г., бр. 15, 27, 66 и 109 от 2013 г., бр. 28, 53, 61 и 98 от 2014 г., бр. 60, 79 и 100 от 2015 г. и бр. 13 и 15 от 2016 г.) се правят следните изменения:

1. В чл. 170, ал. 1, т. 5 думите „или специализирано одиторско предприятие“ се заличават.

2. В чл. 172, ал. 1, т. 13 думите „или от специализирано одиторско предприятие“ се заличават.

§ 20. В Закона за електронните съобщения (обн., ДВ, бр. 41 от 2007 г.; изм. и доп., бр. 109 от 2007 г., бр. 36, 43 и 69 от 2008 г., бр. 17, 35, 37 и 42 от 2009 г.; Решение № 3 на Конституционния съд от 2009 г. – бр. 45 от 2009 г.; изм. и доп., бр. 82, 89 и 93 от 2009 г., бр. 12, 17, 27 и 97 от 2010 г., бр. 105 от 2011 г., бр. 38, 44 и 82 от 2012 г., бр. 15, 27, 28, 52, 66 и 70 от 2013 г., бр. 11, 53, 61 и 98 от 2014 г., бр. 14 от 2015 г.; Решение № 2 на Конституционния съд от 2015 г. – бр. 23 от 2015 г.; изм. и доп., бр. 24, 29, 61 и 79 от 2015 г.) се правят следните изменения:

1. В чл. 172, ал. 2 думите „независим одитор“ се заменят с „регистриран одитор съгласно Закона за независимия финансов одит“.

2. В чл. 188, ал. 4 думите „независим одитор“ се заменят с „регистриран одитор“.

§ 21. В чл. 48, ал. 2, т. 18 от Закона за акцизите и данъчните складове (обн., ДВ, бр. 91 от 2005 г.; изм. и доп., бр. 105 от 2005 г., бр. 30, 34, 63, 80, 81, 105 и 108 от 2006 г., бр. 31, 53, 108 и 109 от 2007 г., бр. 36 и 106 от 2008 г., бр. 6, 24, 44 и 95 от 2009 г., бр. 55 и 94 от 2010 г., бр. 19, 35, 82 и 99 от 2011 г., бр. 29, 54 и 94 от 2012 г., бр. 15, 101 и 109 от 2013 г., бр. 1 и 105 от 2014 г. и бр. 30, 92 и 95 от 2015 г.) думите „или специализирано одиторско предприятие“ се заличават.

§ 22. В § 4б, ал. 2 от Преходните и заключителните разпоредби на Закона за водите (обн., ДВ, бр. 67 от 1999 г.; изм. и доп., бр. 81 от 2000 г., бр. 34, 41 и 108 от 2001 г., бр. 47, 74 и 91 от 2002 г., бр. 42, 69, 84 и 107 от 2003 г., бр. 6 и 70 от 2004 г., бр. 18, 77 и 94 от 2005 г., бр. 29, 30, 36 и 65 от 2006 г.; попр., бр. 66 от 2006 г.; изм. и доп., бр. 105 и 108 от 2006 г., бр. 22 и 59 от 2007 г., бр. 36, 52 и 70 от 2008 г., бр. 12, 32, 35, 47, 82, 93, 95 и 103 от 2009 г., бр. 61 и 98 от 2010 г., бр. 19, 28, 35 и 80 от 2011 г., бр. 45, 77 и 82 от 2012 г., бр. 66 и 103 от 2013 г., бр. 26, 49, 53 и 98 от 2014 г., бр. 12, 14, 17, 58, 61, 95 и 101 от 2015 г. и бр. 15 от 2016 г.) думата „одитор“ се заменя

с „регистриран одитор съгласно Закона за независимия финансов одит“.

§ 23. В чл. 166, ал. 3, т. 2 от Закона за данък върху добавената стойност (обн., ДВ, бр. 63 от 2006 г.; изм. и доп., бр. 86, 105 и 108 от 2006 г.; Решение № 7 на Конституционния съд от 2007 г. – бр. 37 от 2007 г.; изм. и доп., бр. 41, 52, 59, 108 и 113 от 2007 г., бр. 106 от 2008 г., бр. 12, 23, 74 и 95 от 2009 г., бр. 94 и 100 от 2010 г., бр. 19, 77 и 99 от 2011 г., бр. 54, 94 и 103 от 2012 г., бр. 23, 30, 68, 98, 101, 104 и 109 от 2013 г., бр. 1, 105 и 107 от 2014 г. и бр. 41, 79, 94 и 95 от 2015 г.) думите „или специализирано одиторско предприятие“ се заличават.

§ 24. (1) Законът влиза в сила от 17 юни 2016 г. с изключение на разпоредбите относно задължителния финансов одит в предприятия от обществен интерес.

(2) Разпоредбите на закона относно задължителния финансов одит в предприятия от обществен интерес влизат в сила за финансови отчети за отчетни периоди, започващи на или след 1 януари 2017 г.

(3) Разпоредбите на закона относно одитните комитети в предприятия от обществен интерес влизат в сила от 1 януари 2017 г.

(4) Параграф 9 влиза в сила за одит на финансови отчети за отчетни периоди, започващи на или след 1 януари 2017 г.

(5) Параграф 10 влиза в сила за одит на финансови отчети за отчетни периоди, започващи на или след 1 януари 2017 г.

(6) Параграф 11 влиза в сила за одит на финансови отчети за отчетни периоди, започващи на или след 1 януари 2017 г.

Законът е приет от 43-ото Народно събрание на 2016 г. и е подпечатан с официалния печат на Народното събрание.

**ПРЕДСЕДАТЕЛ НА
НАРОДНОТО СЪБРАНИЕ:**

(Цецка Цачева)

МОТИВИ

към проекта на Закон за независимия финансов одит

С проекта за нов Закон за независимия финансов одит (ЗНФО) се постига хармонизиране на българската нормативна уредба, регламентираща дейността на регистрираните одитори при изпълнението на финансов одит и свързаните с одита услуги, с изискванията, произтичащи от Директива 2006/43/ЕС на Европейския парламент и на Съвета от 17 май 2006 относно задължителния одит на годишните счетоводни отчети и на консолидираните отчети, изменена с Директива 2014/56/ЕС на Европейския парламент и на Съвета от 16 април 2014 г. (Директива 2014/56/ЕС), както и от Регламент (ЕС) № 537/2014 на Европейския Парламент и на Съвета от 16 април 2014 година относно специфични изисквания по отношение на задължителния одит в предприятия от обществен интерес (Регламент (ЕС) № 537/2014). Законопроектът е изготвен от работна група на Министерството на финансите и от Комисията за публичен надзор над регистрираните одитори и с участието на представители на Института на дипломираните експерт-счетоводители.

Предложението за приемане на нов закон и за отмяна на Закона за независимия финансов одит, в сила от 1 януари 2002 г., е продиктувано от обстоятелството, че структурата на действащия закон не е съобразена в пълнота със спецификата на правната материя, която урежда. Структурата допълнително е усложнена от 19 изменения и допълнения на законовите разпоредби за периода от обнародването на закона (23 ноември 2001 г.) до 1 януари 2016 г.

С новото европейско законодателство в областта на задължителния финансов одит се цели засилване на защитата на инвеститорите чрез:

1. Укрепване на публичния надзор над регистрираните одитори посредством повишаване независимостта на публичните органи за надзор на Европейския съюз, като се предоставят адекватни правомощия, в т.ч. за разследване, налагане на санкции и приемане на надзорни мерки.

2. Повишаване на ролята на одитните комитети в предприятията от обществен интерес за постигане на високо качество на задължителния одит чрез допълнително докладване пред одитния комитет и подобряване на комуникацията с регистрирания одитор.

3. Гарантиране в по-висока степен на независимостта на регистрираните одитори, като се забрани предоставянето на определени услуги извън одита.

4. Установяване на максимална продължителност на одитния ангажимент по отношение на дадено одитирано предприятие от обществен интерес.

5. Наблюдение от надзорния орган на развитието на пазара на одиторски услуги и по-специално по отношение на рисковете, произтичащи от високата пазарна концентрация.

Със законопроекта не се налагат допълнителни бариери за осъществяването на дейност от одитори, регистрирани в държава – членка на Европейския съюз, като са регламентирани съответните изисквания за вписването им в Регистъра на регистрираните одитори в България.

С цел да се внесе повече яснота за потребителите на информацията от финансовите отчети, в законопроекта са предвидени допълнителни текстове по отношение на обхвата на финансовия одит, както и по отношение на отговорностите на регистрираните одитори и на ръководството на одитираните предприятия. Изрично е посочен фактът, че при извършването на задължителен финансов одит приложимите одиторски стандарти са Международните одиторски стандарти, Международният стандарт за контрол на качеството и другите международни стандарти, издадени от Международната федерация на счетоводителите. Законопроектът предвижда и издаването от Комисията за публичен надзор над регистрираните одитори на насоки и методически указания, които имат за цел да регламентират допълнително определени аспекти от обхвата на публичния надзор, включително при извършването на финансов одит и свързаните с одита услуги. В законопроекта ясно са разписани отговорностите на регистрираните одитори при извършването на задължителен финансов одит на консолидирани финансови отчети, като изрично е посочено, че одиторът на групата носи цялата отговорност за изразеното одиторско мнение.

В съответствие с изискванията на Директива 2014/56/ЕС Комисията за публичен надзор над регистрираните одитори носи крайната отговорност: за надзора върху придобиването на право да се упражнява дейност като регистриран одитор, регистрирането на одиторите, включително на одиторите от други държави – членки на Европейския съюз, и от трети държави; за приемането и спазването на стандарти за професионална етика, вътрешен контрол на качеството в дейността на регистрираните одитори и извършването на финансов одит и свързаните с одита услуги; за продължаващото професионално развитие на регистрираните одитори; за качеството на професионалната дейност на регистрираните одитори.

Проектът на ЗНФО предвижда делегирането на следните функции на Института на дипломираните експерт-счетоводители – дейностите по: организация и провеждане на изпитите за получаване на диплома за дипломиран експерт-счетоводител и придобиване на правоспособност на регистриран одитор; организация и провеждане на изпитите за придобиване на

правоспособност на регистриран одитор от държави членки на Европейския съюз, и от трети държави; организиране и провеждане на обучения на кандидатите за дипломирани експерт-счетоводители, за повишаване на професионалната квалификация на новите членове и по продължаващото професионално развитие на регистрираните одитори; по регистриране на одиторите, които получават правоспособност за извършване на финансов одит, както и поддържането на публичен Регистър на регистрираните одитори. Условиата и редът за осъществяване на делегираните функции от професионалната организация се определят с утвърдени от Комисията за публичен надзор над регистрираните одитори правила и процедури.

С цел да се повиши ефективността и прозрачността на Системата за гарантиране на качеството на дейността на регистрираните одитори, извършващи задължителен финансов одит, системата се управлява от Комисията за публичен надзор над регистрираните одитори чрез извършването на инспекции и разследвания. Инспекцията е определена като съвкупност от процедури за преглед (проверка) на работата на регистрираните одитори с цел гарантиране на качеството на дейността им и включва оценка за спазването на приложимите одиторски стандарти и на изискванията за независимост, на количеството и качеството на изразходваните ресурси, на полученото одиторско възнаграждение и на системата за вътрешен контрол на качеството. Инспекциите могат да бъдат планови и извънпланови, както и пълни и тематични. Разследването е определено като съвкупност от процедури за преглед на работата на регистрираните одитори с цел разкриване и оценяване на неправилно изпълнение на ангажименти за финансов одит и свързани с одита услуги спрямо изискванията на приложимите одиторски стандарти и на законовите разпоредби.

Запазват се принципите за изграждане на Системата за гарантиране на качеството на дейността на регистрираните одитори:

- надзорът/контролът се осъществява от лица, които са независими от съответните контролирани регистрирани одитори;
- финансирането на контролните дейности е адекватно, достатъчно и независимо от регистрирани одитори;
- осигурени са достатъчни ресурси за извършване на необходимите надзорни/контролни дейности;
- лицата, които извършват надзор/контрол на качеството, да имат подходящо професионално образование и съответстващ опит в областта на финансовия одит и финансовото отчитане и да са преминали обучение за контрол на качеството;

– липса на конфликт на интереси между лицата, които извършват надзор/контрол на качеството, и регистрирани одитори;

– инспекциите за гарантиране на качеството са целесъобразни и пропорционални с оглед на мащаба и сложността на дейността на проверявания регистриран одитор.

С цел подобряване на спазването на изискванията на Директива 2014/56/ЕС и въвеждане на мерки за прилагането на Регламент (ЕС) № 537/2014 се предвиждат разпоредби относно прилагането на надзорни мерки и налагането на административни парични санкции за регистрираните одитори. Надзорните мерки са насочени главно към оценка на качеството на дейността на регистрираните одитори, осигуряване на публичност на констатирани нарушения от страна на регистрираните одитори, както и временно отнемане или лишаване от право да се упражнява одиторска дейност. Предвижда се и възможност за уведомяване на орган, упражняващ надзор върху дейност на предприятие от обществен интерес, да наложи забрана на член на негов управителен орган за срок до три години да упражнява своите функции. В законопроекта изчерпателно са изброени административните нарушения, за които се налага глоба или имуществена санкция в размер до 10 на сто от приходите на регистриран одитор, но не по-малко от 2000 лева, както и се предвижда за нарушения с по-ниска степен на обществена опасност налагането на глоба или на имуществена санкция от 500 до 5000 лв.

За да се защитят правата на засегнатите страни, когато се обменят работни документи по одита или други документи от значение за оценката на качеството на проведения одит с компетентните органи на трети страни, законопроектът предвижда наличието на съответни договорености, въз основа на които се извършва този обмен, за защита на търговската тайна и на търговските интереси на одитираните дружества, включително на правата върху индустриалната и интелектуалната собственост, чрез разпоредбите за опазването на професионалната тайна. Държавите членки гарантират съответствието и съвместимостта на тези договорености с разпоредбите на Директива 95/46/ЕО. Съгласно ЗНФО информация, представляваща професионална тайна, може да се разкрива само пред органите на съда, прокуратурата, разследващите органи и полицейските органи при образувано наказателно и административнонаказателно производство; пред Държавна агенция „Национална сигурност“ – при условия и по ред, определени със съвместна инструкция, доколкото това е необходимо за изпълнение на функциите ѝ; като обобщени данни

по начин, който не позволява индивидуализиране на лицата, за които се отнася.

На регистрираните одитори е поверена по закон функцията да извършват задължителен финансов одит в предприятията от обществен интерес с оглед на повишаване на общественото доверие в годишните и в консолидираните финансови отчети на тези предприятия. Свързаната с обществения интерес функция на задължителния одит означава, че широк кръг от лица, както и институции разчитат на качеството на работата на задължителния одитор или на одиторското дружество. Доброто качество на одита допринася за нормалното функциониране на пазарите чрез подобряване на пълнотата и ефективността на финансовите отчети. По този начин задължителните одитори изпълняват изключително важна обществена роля. С оглед на това в законопроекта са предвидени допълнителни разпоредби, заедно с общите изисквания по отношение на финансовия одит, регламентиращи дейността по задължителен финансов одит на финансови отчети на предприятията от обществен интерес. При извършването на такъв одит се прилагат пряко разпоредбите на Регламент (ЕС) № 537/2014, включително по отношение на:

- съдържанието на одиторския доклад;
- допълнителните доклади до компетентния орган, осъществяващ надзор над дейността на предприятието от обществен интерес, и/или до одитния му комитет;
- съдържанието на доклада – за прозрачност;
- допълнителната информация, предоставяна на Комисията за публичен надзор над регистрираните одитори.

С цел снижаване на рисковете за независимостта на одиторите на предприятия от обществен интерес законопроектът предвижда допълнителни мерки заедно с изискванията на Регламента, като определя следното:

- допуска при определени условия предоставянето на данъчни консултации на одитираното предприятие от страна на регистрирания одитор;
- минимален срок за договор за задължителен одит от една година;
- максимален срок за одиторско дружество за одит на предприятие от обществен интерес до 7 години, като за отговорния одитор, изпълняващ одита от името на одиторско дружество, максималният срок е 4 години;
- ограничения по отношение на приходите от услуги извън одита на одитираното предприятие от обществен интерес, както и на дела на приходите от това предприятие в общата сума на приходите от одит за регистрирания одитор;
- изисквания за докладване на констатирани нередности в дейността на одитираното предприятие.

Законопроектът предвижда при наличие на факти и обстоятелства, които нарушават независимостта или обективността на регистрирания одитор, съдружниците, представляващи 5 на сто или повече от правата на глас или от капитала на одитираното дружество, както и Комисията за публичен надзор над регистрираните одитори да могат да предявят по съдебен ред иск за преждевременно освобождаване на регистрирания одитор от ангажимента.

Одитните комитети в предприятията от обществен интерес имат решаваща роля за постигане на високо качество на задължителния финансов одит. С цел да се укрепи независимостта и да се повиши компетентността на одитния комитет с разпоредбите на част четвърта от закона се въвеждат изисквания към членовете и състава на одитния комитет. Конкретизирани са правата и задълженията на одитния комитет и допълнително се въвежда задължение за одобряване на статута му от общото събрание на акционерите или съдружниците.

Не се въвеждат изисквания, които да оказват пряко въздействие върху размера на разходите за бизнеса и бюджета. Приемането на законопроекта не е свързано с допълнителни разходи за предприятията в България.

Със ЗНФО се предлагат изменения в Закона за счетоводството, свързани с публикуване на годишни финансови отчети, с което се цели засилване на контрола по отношение на задължението за публикуване на счетоводната информация. По информация от Агенцията по вписванията около 200 000 предприятия всяка година не публикуват годишните си финансови отчети въпреки вмененото им задължение по Закона за счетоводството. Най-често изтъкваната причина от бизнеса за неспазване на разпоредбата на закона е, че информацията, подлежаща на публикуване, е конфиденциална.

Предлага се от обхвата на предприятията от обществен интерес да бъдат изключени малките предприятия ВиК оператори с цел намаляване на административната тежест, която произтича от допълнителните изисквания за предприятията от обществен интерес по отношение на формата на доклада на одитора, създаване на одитен комитет, допълнително изготвяне на разширен доклад до одитния комитет и до надзорните органи на предприятието от обществен интерес.

Въвеждат се и определени изисквания на Директива 2013/34/ЕС по отношение на съдържанието на одиторския доклад за резултатите от задължителния одит.

В заключителните разпоредби се предвиждат изменения и допълнения на Кодекса за застраховането, Кодекса за социално осигуряване и на Закона за кредитните институции, чрез които

се въвежда задължение по отношение на съответните предприятия от обществен интерес за съвместен одит на годишните им финансови отчети от две одиторски дружества. При съвместен одит дружествата си поделят дейностите по задължителен одит и изготвят съвместен доклад. Във връзка с това през 2010 г. Европейската комисия прие Зелена книга „Одитна политика: поуки от кризата“, в която са описани конкретни мерки в отговор на спешната необходимост от стабилизиране на финансовата система в Европа след кризата. Съвместните одити са една от мерките, посочени в Зелената книга, чрез която ще се постигне динамизиране на пазара, т.е. ще се предостави възможността одиторски дружества без системно значение да навлязат в пазарния сегмент на предприятията от финансовия сектор, тъй като концентрацията на одиторските услуги създава системен риск в сектора. Така ще се насърчи и конкуренцията между одиторските дружества при демонстриране на възможности, компетентност, добри практики и методологии.

Съвместният одит е и начин за намаляване на риска от сътресения на пазара на одиторски услуги в случай на срив в някоя от големите одиторски мрежи. Със съвместния одит се постига по-висока гаранция за независимостта на одитора, което от своя страна би довело до повишаване на качеството на одита. Сравнителната оценка на резултатите от одита между двете одиторски дружества също повишава качеството на услугата. Съвместният одит дава допълнителна сигурност, тъй като чрез него се прилагат в по-висока степен два основни принципа на професионална етика – обективност и независимост на одиторите. В България има практика в изпълнението на съвместни одити. През 2005 г. в Кодекса за застраховане беше въведено изискването финансовите отчети на застрахователите да са одитирани от двама регистрирани одитори, което изискване отпадна с новия Кодекс за застраховане от 29 декември 2015 г. Извън посоченото задължение много често две одиторски дружества или регистрирани одитори изпълняват съвместен одитен ангажимент, за да покрият изискванията на обществена поръчка. Изпълнението на съвместен одит не предполага повишаване на разходите на задължените лица. Задачите при такъв ангажимент следва да се разпределят балансирано между двамата одитори на базата на сложност, вид и брой на одитните процедури, използваните ресурси и компетентност. Единствено необходимостта от комуникация между отговорните одитори по ангажимента би повишила необходимото време за приключването му, но това не би довело до съществени разходи за задължените лица.

В края на февруари 2015 г. Европейската комисия (ЕК) публикува и техническа оценка за напредъка на изпълнението на препоръките на Съвета от 8 юли 2014 г. и резултатите от задълбочените прегледи в рамките на Процедурата по макроикономическите дисбаланси. Въз основа на тях ЕК постави България в предпоследната пета категория на дисбалансите (преди активиране на процедурата за прекомерни дисбаланси),

съгласно която страната изпитва прекомерни макроикономически дисбаланси, за които е необходимо предприемането на решителни мерки на политиката и прилагане на специфично наблюдение от страна на ЕК.

Като основна причина за засилването на процедурата за България ЕК посочи проблемите в банковия сектор през 2014 г., които според нея са сигнал за слабости в надзора и могат да окажат значително влияние върху макроикономическата стабилност.

Ескалирането на процедурата наложи предприемането на решителни мерки на политиката. С актуализираната Национална програма за реформи за 2015 г. България се ангажира с конкретни мерки и срокове за тяхното изпълнение. Изготвянето на проект на нов Закон за независимия финансов одит е част от ангажиментите в Програмата за подобряване на инвестиционния климат в страната. С приемането на ЗНФО се цели подобряване на контрола върху задължителния одит на корпоративните финансови отчети, засилване на надзора върху одиторските компании и гарантиране на споделена отговорност в случаи на измами и некоректно отчитане.

ЗА МИНИСТЪР-ПРЕДСЕДАТЕЛ:

(Меглена Кунева)

